

LETO XXIII. Štev. 15

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z „BORBO“

OZN mora poskrbeti da se bo Izrael umaknil z egiptovskega ozemlja

New York, 18. jan. (Associated Press). Generalna skupščina OZN je začela na zahtevo Egipta znova razpravljati o položaju na Bližnjem vzhodu. Prvi je včeraj govoril egiptovski zunanji minister Mahmud Fawzi, ki je obdolžil Izrael, da noče umakniti svojih čet z egiptovskega ozemlja.

Cejlonec Hugone Varden je rekel, da je treba na Bližnjem vzhodu najprej obnoviti stanje, kakršno je bilo pred napadom na Egipt. V imenu azijsko-afriških dežel, razen Egipta in Laosa, je predložil resolucijo, po kateri naj generalni sekretar OZN nadaljuje svoje napore, da bi dosegli popoln umik izraelskih čet iz Egipta in o tem poročal Generalni skupščini.

Avstralec Percy Spender je enako zahteval, naj se izraelske čete takoj umaknejo za demarkacijsko črto. V načelu je podprl resolucijo azijsko-afriških dežel. Brazilec Freitas Valle je predlagal, naj bi mednarodne čete zavzele položaje vzdolž vse črte premirja. Izraelska zunanja ministrica Golda Meyr je izjavila, da je Izrael pripravljen umakniti svoje čete iz Gaze in Akabe s pogojem, da OZN privoli v dogovor, ki bo omogočil izraelskim ladjam svobodno plovbo po Akabskem zalivu.

V nadaljevanju debate o Bližnjem vzhodu je zvečer govoril Cabot Lodge, ki je rekel, da bo ameriška delegacija glasovala za azijsko-afriško resolucijo. To resolucijo je podprl tudi jordanski delegat Abdul Rifaj. Zadnji govornik je bil sovjetski delegat Kuznecov, ki se je prav tako izrekel za to resolucijo.

Danes se je razprava o tem nadaljevala. Prvi je govoril Tajlandec Sarasin, ki je zahteval, naj Generalna skupščina odobri azijsko-afriško resolucijo. Češko-slovaški delegat Ulrich je pozval Izraelce, naj takoj umaknejo svoje čete z egiptovskega ozem-

lja. Kritiziral je tudi Eisenhowerjevo politiko na Srednjem vzhodu, čes da ne more prispevati k popuščanju napetosti v tem delu sveta. Italijanski predstavnik Piccioni je rekel, da bo glasoval za azijsko-afriško resolucijo, čes da je treba položiti temelje za trajno ureditev problemov na Srednjem vzhodu.

Delegat Ukrajine Zabigajlo je rekel, da izraelski delegat še ni pojasnil, kdaj se bodo izraelske čete dokončno umaknile. O Eisenhowerjevi doktrini je rekel, da bi ti predlogi, če bi jih uresničili, pomenili uradno proglasitev obojestrane vmešavanja v zadeve suverenih držav na Bližnjem vzhodu. Kanadski zunanji minister Pearson je izjavil, da je predlagana resolucija po tonu zmerna in da bo tudi Kanada glasovala zanjo.

Potem ko sta govorila romunski in britanski delegat, ki je podprl azijsko-afriško resolucijo, je jugoslovanski delegat dr. Jože Brilej izjavil, da ni moč dopustiti, da Izrael še nadalje zavlačuje umik svojih čet z egiptovskega ozemlja, in da mora biti ta umik brezpogojen. Poudaril je, da je treba to doseči, še preden bo začela Skupščina obravnavati katerokoli vprašanje, ki se nanaša na Bližnji vzhod. Povedal je, da bo Jugoslavija glasovala za resolucijo azijskih in afriških dežel.

Generalni sekretar Hammarskjöld je danes poročal o škodi na Madžarskem v zvezi z nedavnimi dogodki.

Dva sporazuma s Kitajsko

Beograd, 18. jan. (Tanjug). V Beograd se je danes vrnila naša gospodarska delegacija, ki je 4. januarja v Pekingu sklenila sporazum o blagovni menjavi med Jugoslavijo in LR Kitajsko v letu 1957 in sporazum o tehničnem sodelovanju. Vodja delegacije Kiro Gligorov je sodelavcu Tanjuga izjavil: »Med obiskom na Kitajskem smo imeli priložnost prepotovati več kitajskih pokrajin in se seznaniti z razmerami v tej deželi in z njenimi potrebami, kar bo koristilo našemu bodočemu sodelovanju. Naša delegacija je bila zelo pristržno sprejeta. Prepričali smo se, da so možnosti gospodarskega sodelovanja med obema deželama čedalje večje.«

Sklenjeni sporazum določa menjavo v vrednosti 7 milijonov funtov, to je za nad 40% več kakor v lanskem letu.

Priloh kitajskih parlamentarcev v Beograd. V ospredju slike podpredsednik stalnega odbora Vsekitajskega kongresa ljudskih predstavnikov in podpredsednica Zvezne ljudske skupščine Lidija Sentjuro

OBISK PARLAMENTARCEV IZ KITajsKE

Razvoj prijateljskih stikov je v korist nase dežele in LR Kitajske

Beograd, 18. jan. (Tanjug). Od včeraj se mudi pri nas kitajska parlamentarna delegacija. V njej je 12 članov Vsekitajske ljudske skupščine in vodi jo podpredsednik stalnega odbora skupščine Pen Cen. Z njo je prispela tudi tričlanska delegacija pekinškega ljudskega odbora. Na zemunskem letališču so delegacijo sprejeli in

pozdravili naši predstavniki. Vodja delegacije je imel kratek pozdravni govor, v katerem je izrazil narodom Jugoslavije globoko spoštovanje in jim sporočil tople pozdrave.

Sinoči so gostje prisostvovali uprizaritvi »Ohridske legende« v Narodnem gledališču. Danes dopoldne so bili pri Moši Pijadi, potem pa na Avali, kjer so položili venec na grob Neznanelega junaka.

Opoldne jim je Moša Pijade v Zvezni ljudski skupščini pridelil kosilo. Predsednik Pijade in vodja delegacije Pen Cen sta izmenjala zdravici. Moša Pijade je v svoji zdravici med drugim rekel:

Prepričani smo, da bo vaš obisk nov pomemben prispevek k nadaljnjemu razvijanju prijateljskih stikov med našima dvema deželama. Ljubo nam je, da lahko ob tej priložnosti ugotovimo, da so med našima dvema deželama že razviti plodno sodelovanje in medsebojne vezi, ki se kažejo tudi v tem obisku. Čeprav sta zemljepisno tako daleč narazen, vežejo naši deželi bogate izkušnje zgodovinskega razvoja, ki so v marsičem skupne in z mnogih vidikov zelo podobne. Narodi naših dežel so morali v minulosti biti srdit boj in prispevati velike napore za svojo narodno neodvisnost in za zgraditev temeljev svojega socialističnega razvoja. Dolgoletni boj kitajskega naroda pod vodstvom Komunistične partije Kitajske in predsednika Mao Ce Tungja je bil zmerom deležen velikih simpatij narodov Jugoslavije in ta boj je bil eden izmed virov navdušenja naših borcev in ena izmed pobud njihove vere v zmago njihovega lastnega boja.

Razen skupnega boja v nedavni minulosti nas vežejo zdaj

napori v izgradnji socializma v naših deželah.

Kitajska je zlasti zadnja leta s svojo miroljubno politiko pripomogla k mednarodnemu uveljavljanju politike koeksistence, kakor tudi k stabilizaciji razmer na svetu. Naši narodi z velikimi simpatijami podpirajo njene upravičene zahteve po predstavnosti v OZN kakor tudi po vrnitvi Formoze matični deželi.

Prepričan sem, da bo vaše bivanje med nami rodilo sadove in da bo prispevalo h krepitvi našega prijateljstva in medsebojnega sodelovanja.

Vodja kitajske delegacije Pen Cen pa je dejal:

Prijateljstvo med socialističnima bratskima deželama Kitajsko in Jugoslavijo je enako prijateljstvu, ki ga gojita do ostalih bratskih dežel: njegove korenine so globoke. Skupni cilj narodov naših dežel je boj za stvar miru, demokracije in socializma. Naše narode vežejo ideje marksizma-leninizma kot njihov temeljni kriterij v njihovem dejanju in nehanju. Naši narodi se ravnajo po načelih medsebojnega spoštovanja suverenosti, teritorialne neodvisnosti, nenapadanja, nevmešavanja v notranje zadeve, medsebojnih koristi in mirne koeksistence. To prijateljstvo naših dveh dežel ni bilo skovano samo v minulosti, v boju proti skupnemu sovražniku, niti med izgradnjo socializma, marveč se tudi zdaj nenehoma razvija.

Delegacija mesta Pekinga je obiskala danes popoldne skupaj s člani kitajske parlamentarne delegacije OLO Beograda, kjer je goste sprejel predsednik Miloš Minić. Pen Cen je povabil OLO, naj njegova delegacija obišče ljudski odbor mesta Pekinga. Predsednik Minić je vabilo sprejel.

SEJA IZVRŠNEGA SVETA LJUDSKE SKUPŠČINE LR SLOVENIJE

Osnutek družbenega plana sprejet

Ljubljana, 18. jan.

Na današnji seji je Izvršni svet Ljudske skupščine LR Slovenije razpravljal o načelnih in posameznih bistvenih vprašanjih osnutka republiškega družbenega plana in proračuna za leto 1957 in ju po končni razpravi sprejel.

Predlog letošnjega republiškega družbenega plana računa z družbenim proizvodom 274,3 milijarde (lani 256,9 milijarde) ter narodnim dohodkom 238,4 milijarde (lani 225,9 milijarde).

Plan daje poudarek zvišanju življenjske ravni, ki sloni na splošnem porastu proizvodnje, boljši organizaciji dela in boljšem gospodarjenju, povečanju sredstev za investicije v kmetijstvu, prometu in stanovanjski graditvi, večji proizvodnji predmetov za široko potrošnjo itd.

Predlog plana računa, da se bo industrijska proizvodnja nasprotno letu 1956 povečala za 7%, proizvodnja blaga za široko potrošnjo pa za 10%. Večja storilnost dela, smotrnejša kooperacija, boljša organizacija dela, racional-

nejše izkoriščanje surovin in pod. pa dajejo možnost, da se ta odstotek še poveča.

Z odpravo nekaterih nepravilnosti v podjetjih, ki zavirajo večjo storilnost, računajo, da se bo produktivnost povečala za 5%.

Z večjo proizvodnjo računajo tudi v kmetijstvu, kateremu so namenjena večja sredstva.

V gozdarstvu bo še nadalje poudarek na boljšem izkoriščanju lesa in vsklajevanju poseka s prirastkom.

Gradbena dejavnost v minulem letu je bila v znamenju zmanjšanih investicij. Predlog plana računa, da se bo obseg gradbenih del v odnosu na izvršena dela v letu 1956 letos povečal za 10%.

Večja gospodarska dejavnost, predvidena v planu za leto 1957, računa z večjim transportom za 3% in PTT-prometom za 5%.

V skladu s povečanjem industrijske proizvodnje in kupne moči mestnega in industrijskega prebivalstva je predvideno 11-odstotno povečanje blagovnega prometa. Obseg obrtniške dejavnosti naj bi se po predlogu plana povečal za 10%.

V pogledu izvoza nakazuje predlog plana njegovo povečanje kakor tudi izboljšanje njegove strukture.

Značilnosti republiškega proračuna se kažejo v skrajnem varčevanju in decentralizaciji sredstev. Zmanjšanje republiškega proračuna in decentralizacija sredstev na okraje naj omogočita krepitve materialne osnove predsem občin. Zmanjšana republiška sredstva za negospodarske investicije omogočajo povečanje sredstev za negospodarske investicije v okrajih oziroma občinah, pri čemer se računa, da bodo ta sredstva prispevala k izgradnji šol, posebno v mestnih in industrijskih središčih. Prenos teh sredstev pa ne pomeni samo decentralizacije, marveč bo omogočil smotrnejše izkoriščanje in mobilizacijo dodatnih sredstev iz lokalnih virov.

Izvršni svet je predložil predlog plana in proračuna v razpravo skupščinskemu odboru.

Leo Mates pri Dullesu

Washington, 18. jan. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik Leo Mates je bil včeraj pri ameriškem zunanjem ministru Dullesu in se z njim nekaj časa razgovarjal.

S TISKOVNE KONFERENCE V DRŽAVNEM SEKRETARIATU ZA ZUNANJE ZADEVE

POZDRAVITI JE TREBA potrditev koeksistence med Poljsko in Kitajsko

Vprašanje beguncev iz Madžarske — Skupne značilnosti razorožitvenih prizadevanj — Gonja, ki ne koristi dobremu sosedsstvu

Beograd, 18. jan. (Tanjug). V komentarju o obisku predsednika kitajske vlade Cu En Laja na Poljskem in na Madžarskem je uradni predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve Branko Drašković na sestanku z novinarji izjavil, da je kitajsko-poljska deklaracija »podprla načela spoštovanja suverenosti, nevmešavanja v notranje zadeve in enakopravnosti v medsebojnih odnosih med socialističnimi deželami. Ponovno potrdi-

tev teh načel in prizadevanje, da bi jih v celoti uveljavili, lahko samo pozdravimo kot prispevek k mednarodnemu sodelovanju. Kar zadeva komunike o obisku Cu En Laja na Madžarskem, je bil šele davi objavljen, in sicer delno, zaradi česar ga ne moremo komentirati.

Drašković je povedal, da je prišlo doslej v Jugoslavijo in zaprosilo za azil 7097 Madžarov. Izdatki Jugoslavije za vzdrževanje madžarskih beguncev so precejšnji in znašajo doslej 300 milijonov dinarjev.

Na vprašanje, ali je zadovoljen z odzivom zahodnih dežel v zvezi s sprejemom madžarskih beguncev v Jugoslaviji, ki so se izrekli za to, da bi odšli v te dežele, je Drašković odgovoril, da ni zadovoljen. Poudaril je, da je izmed 952 Madžarov, kolikor se jih je doslej izrelo za odhod v zahodne dežele, odšlo komaj 29, kar je bilo povedano tudi na sestanku z novinarji pred 14 dnevi.

Ko se je dotaknil razprave o razorožitvi v političnem odboru Generalne skupščine OZN, je dejal, da imata govora ameriškega in sovjetskega predstavnika skupno značilnost, ki je v tem, da tako eden kakor drugi pričata o dobri volji, da bi si nadalje prizadevali urediti razorožitveno vprašanje. »Ne da bi se spuščal v razčlenitev teh govorov, lahko mirno rečemo, da na svoj način potrjujejo konceptijo, da je moč doseči delne in začetne sporazume, konceptijo, ki smo jo mi večkrat poudarili.«

Drašković je novinarje tudi obvestil, da je postal drugi sekretar albanskega poslanstva v Beogradu Muslim Sinojimeri pri nas nezahelena oseba.

Žrtve bojev z uporniki v Indoneziji

Džakarta, 18. jan. (AFP). Generalštab indonezijske armade je objavil uradno poročilo, ki pravi, da je v prvih osmih mesecih lanskega leta na področjih, kjer delujejo uporniški odredi, padlo 142 indonezijskih vojakov, ranjenih pa je bilo 134. Uporniki pa so imeli 1094 mrtvih, medtem ko je bilo 1395 ujetih. Nad 300 se jih je vdalo rednim enotam armade.

Britanija in satelitstvo

London, 18. jan. (Reuter). Novi predsednik britanske vlade Harold Macmillan je imel sinoči po televiziji svoj prvi govor, v katerem je menil, da bo zgodovina izpričala, da je bil britanski napad na Egipt upravičen. Težave, kakor je na primer pomanjkanje petroleja, s katerimi se je morala zdaj spoprijeti Velika Britanija, pa so cena, ki jo mora plačati za to akcijo. Velika Britanija se ne namerava ločiti od ZDA, noče pa tudi postati njen satelit. Ne more sicer tekmovali z bogatimi sredstvi, s katerimi razpolagajo ZDA in SZ, toda Britanska skupnost in Evropska skupnost ne pomenijo manjše moči. Macmillan je napovedal, da v naslednjih letih ne bodo razpisali nikakih splošnih volitev. Glede omejitve britanskih izdatkov za obrambo je rekel, da vlada ne bo trošila denarja za stvari, ki niso potrebne, ne bo pa tudi prevzela obveznosti, ki presegajo njene zmogljivosti. Njena glavna skrb v prihodnje bo, čimbolj razviti vire energije.

BRITANIJA SPREJELA PREDLOG ZA POGAJANJA Z JEMENOM

London, 18. jan. (Tanjug). — Velika Britanija je načelno pristala na predlog jemenske vlade za direktna pogajanja o nemirih na mejah Adenskega protektorata. Kot pogoj za pogajanja zahteva Velika Britanija, da se jemenske sile umaknejo z nekaterih točk, ki so jih zasedle na ozemlju protektorata.

Podpis deklaracije

o sovjetsko-kitajskih državnih razgovorih v Moskvi

Moskva, 18. jan. — Včeraj popoldne je kitajska delegacija prispele iz Budimpešte v Moskvo. Opoldne sta v velikem dvorcu Kremlja, v dvorani, kjer zaseda Vrhovni sovjet, govorila na mitingu, posvečenem sovjetsko-kitajskemu prijateljstvu, predsednik sovjetske vlade Bulganin in predsednik kitajske vlade Cu En Laj. Oba govora sta se nanašala na stike med obema deželama, na mednarodni položaj in stike med socialističnimi deželami. Cu En Laj je

rekel, da so bili stiki med socialističnimi deželami v minulosti pomanjkljivi, da pa »najnovejši razvoj dogodkov kaže, da zdaj že slone na leninskih načelih.«

Sprejema, ki ga je zvečer pridelil kitajski veleposlanik v Moskvi Lju Sjan, se je udeležil med tujimi predstavniki tudi jugoslovanski veleposlanik v Moskvi Veljko Mičunović.

Na današnjem sestanku so bili zaključeni kitajsko-sovjetski razgovori, v katerih so sodelovali predsednik kitajske vlade, Cu En Laj in drugi člani delegacije, s sovjetske strani pa predsednik sovjetske vlade Bulganin, član Prezidija in prvi sekretar CK KP Hruščev, podpredsednik vlade Mikojan in sovjetski veleposlanik na Kitajskem Judin.

Nocoj je bila v Kremlju podpisana sovjetsko-kitajska deklaracija. Podpisala sta jo predsednik vlade Bulganin in Cu En Laj.

Predsednik Bulganin je pridelil gostom nocoj v Kremlju svečan sprejem. V svojem govoru je poudaril duha medsebojnega razumevanja med obema delegacijama na moskovskih razgovorih. Cu En Laj pa je v svoji zdravici opozoril na pomen sovjetske pomoči socialističnim deželam in na podporo kolonialnim narodom v njihovem boju za neodvisnost in svobodo.

Kitajska delegacija s Cu En Lajem na čelu je nocoj iz Moskve odpotovala v Taškent, odkoder bo nadaljevala pot v Kabil.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 19. januarja

Mrazlo, pretežno jasno. Najnižje jutranje temperature med -15 in -20, 30 kotlinah tu in tam do -25, v Primorju -3 stopinj C. Dnevne temperature med -3 in -8, v Primorju do +3 stopinj C.

STANJE VREMENA

Področje visokega zračnega pritiska se je okrepilo nad srednjo Evropo. S svojim strujanjem uvaža hladan zrak nad naše kraje. Jačranske frontalne mtojnje se preko južnega Balkana umikajo proti Crnemu morju.

SNEŽNE RAZMERE

Kredarica 80 cm, Komna 15 cm na 100 cm podlage, Pokljuka 5 cm na 60 cm podlage, Vršič 95 cm (srenj), Dom Planica 35 cm (pršič), Kranjska gora 21 cm. Erika 5 cm na 20 cm podlage (pršič), Koštel 35 cm (pršič), Jezersko 15 cm, Koroška 130 cm. Logarska dolina 15 cm, Koča na Mrzlici 5 cm na 30 cm podlage, Celjske koč 30 cm, Mostrska koč 80 cm, Celje 18 cm, Slovenj Gradec 25 cm, Ribiška koč 90 cm, Maribor 27 cm, Murska Sobota 27 cm, Novo mesto 45 cm, Postojna 1 cm, Črni vrh nad Idrijo 25 cm, Ljubljana 10 cm, Ljubelj 30 cm (pršič), Ruška koč na Starem vrhu 25 cm na 28 cm podlage.

Mladi delavci za družbeni napredek

Na plenumu CK Ljudske mladine Slovenije so razpravljali, kako naj bi se mladi ljudje bolj uveljavili tudi v gospodarstvu

Ljubljana, 18. januarja. Osmega plenuma Centralnega komiteja LM Slovenije, ki se je začel danes in bo jutri končal delo, so se udeležili tudi organizacijski sekretar CK ZKS Vida Tomšič in člana CK ZKS tovariša Janko Rudolf in Tomo Brejč. Že v poročilu predsednika CK LMS Frančka Mirtiča »Delavska mladina — za družbeni napredek« kakor tudi v razpravi so se lotili izredno široke in pomembne problematike.

»Industrija je zgrajena,« so med drugim dejali v razpravi, »in čas je že, da nekaj da. Mladina želi pospešiti ta proces in zato zahteva neogibno podrobno analizo gospodarske problematike, mladim kadrom v proizvodnji pravo delovno mesto, možnosti izpopolnjevanja, kajti samo če znaš, lahko nekaj pripevaš, sicer samo zapravljáš. Zakaj so v industriji samo mojstri z dvajsetletno prakso, ki običajno uveljavljajo tudi metode, ki so veljale pred dvajsetimi leti, zakaj ne pridejo tudi mladi tehniki na ta mesta? Tako bi si izpopolnili svoje znanje, ki ga jim ni dala šola, in prav tako je treba mladim tehnikom omogočiti izobraževanje v šoli za obratne inženirje na praktični osnovi. Sploh je treba mlade inženirje zaposlovati neposredno v proizvodnji.«

Stanje v našem gospodarstvu, njegova enostranska usmerjenost in slaba materialna spodbuda posameznika, omejevanje pravic in možnosti organov delavskega samoupravljanja so v mladini vzbudile in razvile zdrav odpor proti temu, kajti mladina je tenkotučnejša za vse mogoče poskuse, ki kratijo njeno svobodo misel, možnost ustvarjanja in razvijanja delovnih pobud.

Cesto so mladi delavci predlagali izboljšanje raznih pomanjkljivosti, pa se nihče odgovornih ljudi ni zavzel, da bi predlog uresničili. V tovarni »Iskra« se je na lepem razširilo geslo, da se norme ne smejo preseči za več kot 8%, češ da večji presežek ne bo plačan. Z druge strani so prihajali občiti, da mladina postopa. Mladina je

predlagala spremembo norm, pokazala je dobro voljo prispevati k povečanju proizvodnje v prid sebi in skupnosti, pa je nalezela na gluha ušesa. Ker je ugotovila, da v sedmih urah lahko doseže 8% presežka, za višjo storilnost pa ni bila zainteresirana, je pač »postopala«. Nekaj tekstilnih delavki v Kranju se je pokvaril stroj, in ko je odločno zahtevala od mojstra, naj poskrbi za popravila, ji je mojster zabrusil: »Le čemu se toliko ženeš za stroj?« Tako in podobni primeri dokazujejo, da ni vedno pravega odnosa do mladine, da ne upoštevajo njenih dobrnamernih kritik in predlogov, da bi se do kraja sprostile ustvarjalne sile, da bi z večjo delovno učinkovitostjo prispevala k boljšemu življenju.

Veliko vprašanj ureja letošnji družbeni plan in pa predpisi, ki bodo še izšli. Toda samo moč družbenega plana, zakonov in predpisov ne bo mogla urediti problemov v celoti, kajti vrsta napak in nasprotij ni samo posledica predpisov, temveč tudi same gospodarske prakse in pomanjkljivega vpliva v delovanju subjektivnih sil v posameznih gospodarskih organizacijah in organih. Vrsta problemov je povezanih z neurejenim plačilnim in pomanjkljivim premijskim sistemom, z brezbrzičnostjo organov delavskega upravljanja, ki premalo odločno posredujejo za urejanje problemov. Cestokrat bi tudi z doslednejšim izpolnjevanjem gospodarskih predpisov, z večjo osebno in družbeno odgovornostjo, z izkoriščanjem vseh razpoložljivih možnosti dosegli prenekateri uspeh. M. R.

Sodelovanje sindikatov v uresničevanju gospodarske politike

Izjava sekretarja Centralnega sveta ZSJ Jovana Popovića za »Ljudsko pravico«

Sekretar Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Jovan Popović je dal za bralce »Ljudske pravice« izjavo o nalogah sindikatov v letu 1957.

»Sindikate čakajo letos mnoge in obsežne naloge. Navedel bom nekaj najvažnejših,« je rekel Popović.

Predvsem gre za sodelovanje sindikatov v uresničevanju gospodarske politike. Težišče nove gospodarske politike je usmeritev na izboljšanje življenjskega standarda naših ljudi, predvsem delavcev in uslužbencev. O teh vprašanjih smo razpravljali tudi na III. plenumu Centralnega sveta ZSJ lani decembra. Na njem sprejeti sklepi so podlaga za konkretne predloge, kako bi uredili poudarjena vprašanja, povezana s problemi življenjskega standarda in določili smernice za dejavnost vseh sindikalnih organov pri tem delu. Gre predvsem za boj za povečanje proizvodnje in delovne storilnosti, za varčevanje na vseh področjih ter za racionalno izkoriščanje razpoložljivih sred-

stev in notranjih rezerv. Ohranitev in zvišanje realne plače delavcev in uslužbencev ter vrsta drugih ukrepov na področju stanovanjske politike, organizacije družbene prehrane ter izboljšanje preskrbe mest in industrijskih naselij, razvoj delavskega turizma ter problemi s področja socialnega zavarovanja in zdravstvene zaštite, to je skupek vprašanj z mnogih področij, ki neposredno posegajo v probleme standarda delovnih ljudi.

Pri vseh teh vprašanjih bodo sindikati sodelovali v dveh smereh: s sodelovanjem pri sestavljanju zakonskih predpisov, ki naj bi uredili pravne, gospodarske in organizacijske zadeve s teh področij, in s sodelovanjem

pri določanju in uveljavljanju ukrepov za izpolnitev teh nalog. Druga oblika dejavnosti sindikatov je stvar vseh sindikalnih organov, krajevnih vodstev sindikatov, predvsem okrajnih in občinskih sindikalnih svetov in podružnic. Od njih pričakujemo, da bodo razvili več pobude, da bodo predlagali, kako je treba urediti posamezna vprašanja, da bodo vsem pomagali ljudskim odborom, družbenim organom upravljanja in delavskim svetom v njihovi dejavnosti v okviru komunalne politike, pri snovanju družbenih planov in drugih ukrepov za izpolnitev teh nalog. Ti činitelji morajo okrepiti politično aktivizacijo delavcev in uslužbencev v skupnih naporih, hkrati pa zagotoviti večjo družbeno kontrolo nad zakonitim uveljavljanjem takšne politike.

»Druga naloga je vprašanje plačnega sistema v gospodarstvu. Državni upravi in drugih javnih službah. Letos bomo imeli kongres delavskih svetov Jugoslavije,« je nadaljeval Popović. »To bo pomembna manifestacija našega družbenega razvoja in novih socialističnih družbenih odnosov. Sindikati so se že doslej marljivo ukvarjali z vprašanjem delavskega samoupravljanja in družbenega upravljanja nasploh. Organizacijsko in politično so pomagali organom upravljanja in njihove izkušnje bodo na kongresu mnogo koristile za analizo in oceno dosežanj razvoja družbenega samoupravljanja pri nas.

Za izboljšanje življenjskega standarda bodo storili sindikati letos v smislu sklepov III. plenuma Centralnega sveta vse, da se bo povečala gmotna možnost za počitek delavcev in uslužbencev. To bomo dosegli z upostavitvijo širšega omrežja delavskih okrevališč ob mnogo ugodnejših pogojih, kakor prejšnja leta.

Razen teh nalog nas čaka v letošnjem letu še več drugih važnih poslov: sodelovanje v nadaljnji izgradnji pravnega ter organizacijskega in finančnega sistema socialnega zavarovanja zlasti v zvezi z uveljavljanjem zakona o pokojninskem zavarovanju, dalje sodelovanje pri sestavljanju in uveljavljanju zakona o delovnih odnosih v gospodarstvu ter zakona o javnih uslužbenih, pri problemih delavske mladine itd. — je rekel na koncu svoje izjave Jovan Popović.

N. K.

Kongres delavskih svetov bo v drugi polovici junija

Za predsednika odbora za sklicanje kongresa je bil izvoljen Djuro Salaj

V domu sindikatov v Beogradu je bila v četrtek seja odbora za sklicanje kongresa delavskih svetov Jugoslavije, na kateri se je konstituiral odbor, sprejel še sklep o sklicanju kongresa ter odobrili program in načrt o pripravah. Za predsednika odbora za sklicanje kongresa delavskih svetov je bil izvoljen predsednik Centralnega odbora SZJ Djuro Salaj, v ožji delovni odbor za priprave pa je bilo izvoljenih 13 članov.

Na seji so sklenili, da bo kongres v drugi polovici junija v Beogradu in da bo sodelovalo na

njem kakih 1700 delegatov delavskih svetov ter kakih 250 domačih in tujih gostov.

V ožjem delovnem odboru za priprave so razen Djura Salaja podpredsednik Centralnega sveta SZJ Ivan Božičević, predsednik Zveze industrijske zbornice Todor Vujašinović, predsednik Centralnega odbora sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije Savo Medan, predsednik Centralnega odbora sindikata trgovinskih in gostinsko-turističnih delavcev Jugoslavije Ljubo Mijatović, predsednik Centralnega odbora Federacije sindikatov prometa in zvez Jugoslavije Rade Vučković, član predsedstva Centralnega sveta SZJ Ašer Deleon, član Centralnega odbora Ljudske mladine Jugoslavije Gavro Cerović, sekretar republiškega sveta Zveze sindikatov Srbije Dušan Sijan in predsednik sindikalnega sveta Beograda Momir Bošković. V ožjem delovnem odboru so po en predstavnik delavskih svetov beograjskih podjetij, Industrije motornih in Rakovici, gradbenega podjetja »Neimar«, beograjskih ključničarskih podjetij in železniškega transportnega podjetja.

IZREDNA SEJA SVETA ZA PROSVETO IN KULTURO LRS

Proračun Sveta za leto 1957 manjši kakor lani

LJUBLJANA, 18. januarja. — Današnja seja Sveta za prosveto in kulturo LRS pod predsedstvom dr. Jožeta Gorčarja je bila posvečena izključno razpravi o predlogu proračuna Sveta za leto 1957. Uvodoma je predsednik pojasnil, da so kakršnekoli spremembe proračuna mogoče samo v okviru določene globalne vsote, se pravi samo notranji premiki, inž. Torkar pa, da so se zvišali nasproti letu 1956 osebni in operativni izdatki, medtem ko so se funkcionalni izdatki znižali. Glavno snižanje funkcionalnih izdatkov odpade na snižanje subvencij filmu, založništvu in za odkup umetnin, skupno 28 milijonov din.

V zvezi s tem znižanjem, ki je zaradi varčevanja in razpoložljivih sredstev nujno, se je na današnji izredni seji Sveta razvila ostra razprava, ki ni mogla prikriti zaskrbljenosti spriču nastalega položaja. Posamezni govorniki, člani Sveta, so razprav-

ljali prav o teh znižanjih, zlasti o znižanju subvencije založništvu, izrazili so mnenje, da je varčevanje na račun kulture morada preostro in da je za nadaljnje izhajanje knjig in publikacij, znanstvenih del, za delo knjižnic in za kulturni razvoj sploh

zmanjšana postavka za založništvo od lanskih 80 milijonov na letošnjih 60 v zvezi predlogu ustanov za odobritev subvencije v znesku 140 milijonov zelo kritična.

Glede subvencij filmu, ki znaša 7 milijonov manj kot lani, skupno 30 milijonov, je jasno, da obe filmski podjetji — Triglav-film in Viba-film — pač ne bosta mogli iz teh sredstev snemati umetniških filmov in da si bosta morali pomagati z naročili. Pri tem pa nastane — kakor je ugotovil Zvonimir Mirković — vprašanje komercializacije filmske proizvodnje, ki je v takih pogojih nujna, saj ni mogoče, ne da bi ji zagotovili potrebna sredstva, zahtevati umetniško vrednih filmov. Težaven je zlasti položaj Zavoda za šolski in poučni film, ki je od zaprosenih 45 milijonov dobil komaj dobro petino te vsote in celo tretjino manj kot lani. Svet je bil tudi mnenja, da je treba okrepiti postavko za odkup umetnin, da bi bila vsaj ista kot leta 1956, in je z znižanjem nekaterih drugih postavk zvišal subvencijo za odkup umetnin na dva milijona, s čimer je lanskoletna vsota ostala nespremenjena.

Po razpravi, v kateri so sodelovali predsednik J. Gorčar, sekretar V. Vodopivec, člani Z. Miklavčič, D. Cvetko, M. Boršnikova, B. Kreft, S. Jan, L. Krese, M. Rulpič, je Svet za prosveto in kulturo sklenil opozoriti Izvršni svet LRS na težave, v katerih se je znašla slovenska kultura, izrazil moralno zaskrbljenost za nadaljnji razvoj naše kulture, zlasti v zvezi z najbolj kritičnim stanjem v založništvu, hkrati pa apelirati na Izvršni svet, da bi se to stanje izboljšalo za prihodnje proračunsko leto 1958.

Prvi statut Stalne konference delavskih svetov

Komisija za družbeno upravljanje pri odboru SZDL za okraj Kranj je včeraj obravnavala prvi osnutek statuta Stalne konference delavskih svetov. V Kranju in Radovljici že več mesecev delajo ti organi kot ena izmed oblik razvoja delavskega samoupravljanja v občinah. Stalne konference bodo ustanovili tudi na Jesenicah, v Trzinu, Škofji Loki in drugih industrijsko razvitih občinah v okraju. Statut, ki ga je včeraj načelno sprejela komisija za družbeno

IZ ZVEZNE ZUNANJETRGOVINSKE ZBORNICE

Šestih mednarodnih velesejmov se bo letos spomladi udeležila Jugoslavija

V Zvezni zunanjetrgovinski zbornici pravijo, da je dokončno sklenjeno, da bodo Jugoslovanska trgovinska podjetja letos sodelovala na šestih velesejmih: v Leipzigu, Frankfurtu n/M., New Yorku, Milanu, Casablanci in Poznanju. Vsi ti velesejmi bodo v marcu, aprilu, maju in juniju

Na velesejmu v Leipzigu bo Jugoslavija znova sodelovala po devetih letih. Razstavila bo vzorce na prostoru, ki bo obsegal nad 500 m². Velesejem bo od 3. do 14. marca.

Velesejem v New Yorku (od 14. do 27. aprila) bo imel letos značaj svetovnega trgovinskega velesejma, ki bo kot takšen prvič prirejen v Ameriki. Podoben velesejem so imeli leta 1951 v Chicagu. Naša podjetja bodo razstavila za ameriški trg zanimivo blago, izdelke usnjarke galanterije, predmete domače obrti, izdelke platarske obrti, razne košarice, živila in industrijske izdelke, predvsem izdelke naših valjarn.

Na velesejmu v Casablanci bo sodelovala Jugoslavija letos tretjič po vojni. Sele lani pa smo dosegli na tem velesejmu večji uspeh. Na velesejmu v Poznanju bo tudi letos težišče naših razstavljajev na industrijskih izdelkih. Lani je obsegal naš paviljon kakih 900 kv. metrov prostora. Če upoštevamo obojestransko možnost, kakor tudi željo jugoslovanskih in poljskih gospodar-

skih krogov, da se poveča medsebojna trgovinska menjava, obeta naše sodelovanje na velesejmu v Poznanju lepe sadove.

Za velesejem v Frankfurtu in Milanu se pripravljajo naša izvozna podjetja na že običajni način tembolj, ker sta Zah. Nemčija in Italija naša pomembna partnerja v zunanji trgovini. Milanški velesejem je največji na svetu in običje ga do 4 milijone predstavnikov gospodarstva. Razumljivo je torej, da je Jugoslavija na tem velesejmu zelo zainteresirana.

Zvezna zunanjetrgovinska zbornica je objavila nedavno izid natečaja za ureditev paviljonov na teh velesejmih, zdaj pa se ukvarja s pripravami za zbiranje in izbiranje našega razstavnega gradiva. N. Dj.

Seja odbora za prosveto in kulturo Zveznega izvršnega sveta

Na seji odbora za prosveto in kulturo Zveznega izvršnega sveta, ki bo 25. januarja, bodo proučili perspektivni program razvoja prosvete in kulture, dosedanje razvoj in stanje šolstva, prosvete in kulture, smernice naše bodoče politike na tem področju, kakor tudi program razvoja od 1957. do 1961. leta.

Plenum CK Ljudske mladine Jugoslavije

Dne 24. januarja bo zasedal plenum CK Ljudske mladine Jugoslavije, na katerem bodo razpravljali o ideološko-političnem delu v organizaciji in o mladinskih delovnih akcijah v letu 1957.

Kulturne VESTI

IZROČITEV DIPLOME POLJSKE AKADEMIJE DR. ALEKSANDRU BELIČU

Kakor smo že poročali, je bil dr. Aleksander Belič izbran za stalnega člana poljske Akademije znanosti. Ob svečani predaji diplome je poljski veleposlanik v Jugoslaviji Henrik Grohulski poudaril, da pomeni izvolitev dr. Beliča za člana poljske Akademije priznanje njegovemu znanstvenemu delu, hkrati pa izražajo željo po poglobitvi kulturnih stikov med obema državama. Slovenski podelitvi diplome so pristostvovali podsekretar Državnega sekretariata za zunanje zadeve Dobrovoje Vidlič, predsednik Komisije za kulturne stike s tujino Marko Ristič, predstavnik Srbske akademije znanosti, mnogi univerzitetni profesorji ter vrsta beograjskih kulturnih delavcev.

ZIRIJA ZA LEVSTIKOVO NAGRADO

Založniški svet založbe Mladinska knjiga je sprejel naslednjo žirijo za podelitev Levstikove nagrade za lanskoletna izvirna dela: za leposlovje književnika dr. Jožeta Kastelica, književnika Mitjo Mejaka, profesorja Miroslava Ravbarja in Zorko Peršič kot člana redakcije; za ilustracije akad. slikarja Božidarja Jakca, profesorja dr. Staneta Mikuža, akad. slikarja Franceta Uršiča in Ivana Potrča kot člana redakcije; za poljudnoznanstvena dela: dr. Lava Cermelja, univ. prof. dr. Jovana Hadžija, univ. prof. dr. Svetozarja Iličiča in Cirila Trčka kot člana redakcije. Za nagrado se bodo pretresala vsa lani izšla izvirna dela, nagrada pa se bo podelila predvidoma sredi februarja. Nagrade so ali tri po 100.000 dinarjev ali šest po 50.000 din, ali ena ali dve za vsako panogo. Žirije bodo pretresale 13 leposlovnih del, 34 ilustriranih del in 3 poljudnoznanstvena dela.

PRVI »GLEDALIŠKI PONEDELJEK« V TRSTU

Pojutrišnjem bo SNG za Tržaško ozemlje priredilo prvi »gledališki ponedeljek«, ki pomeni novo obliko stika med tržaškimi kulturnimi delavci in publiko. Na sporedu tega prvega kulturnega večera je odlomek iz Patrickove drame »Vroča kri«, katere premiera bo 23. t. m., nadalje odlomki iz del tržaških slovenskih književnikov Borisa Pahorja in Alojza Rebulca, miniaturni koncert Damjane Bratuževič (6 Debussyjevih preludijev za klavir) ter javni razgovori z režiserko Nado Gabrijeličičevo, pianistko Bratuževič, književnikom Borisom Pahorjem in predstavnikom Tržaške knjigarnice, Ta lepa zamisel bo prav gotovo prispevala k tesnejši povezavi slovenske kulturne sredine v Trstu.

TRBOVELJSKI STUDENTSKI FESTIVAL

Revtirsko akademsko društvo »Trboveljski prireja v drugi polovici tega meseca v Trbovljah študentski kulturni festival, na katerem bodo nastopile številne študentske skupine, med njimi folklorni ansambel »France Marolt«, Akademski pevski zbor in Akademija za igralsko umetnost. Mladi igralci se bodo trboveljskemu občinstvu predstavili s programom, ki smo ga videli v okviru Linhartovih slavnosti v Ljubljani. Imeli bodo dve predstavi 26. t. m. V okviru festivala bo prirejena tudi slikarska razstava mladih umetnikov. Vse prireditve bodo v novem Kulturnem domu.

GLEDALIŠČE NARODOV V PARIZU

Konec marca se bo v pariškem gledališču »Sarah Bernhardt« pričel četrti mednarodni festival drame in opere. Odobrena so bila namreč sredstva za ustanovitev stalnega Gledališča narodov po zamisli, ki je bila sprožena na kongresu Mednarodnega gledališkega inštituta v Dubrovniku. Festival se bo začel z uprizoritvijo Massenotove opere »Don Kihot« pod pokroviteljstvom direktorja beograjskega narodnega gledališča Milana Bogdanovića. Na festivalu bo nastopila tudi beograjska Opera z »Borisom Godunovim«. Med festivalom se bodo vrstile na desek Gledališča narodov še Shakespeareovo gledališče iz Stratforda, neko ameriško gledališče z O'Neillovo dramo »Potovanje dolgega dneva v noč«, francoska skupina Jean-Louisa Barraulta, vrsta nemških ansamblov, ki bodo uprizorjali dela Berta Brechta, kateremu bosta posvečena na letošnjem festivalu dva tedna, prško Narodno gledališče in italijanska skupina pod vodstvom Vittoria Gassmana. Na festivalu bodo sodelovale še številne operne ne baletne skupine ter lutkovno gledališče iz Bukarešte.

Na rešetu so sredstva

»Če bi le imeli več sredstev!« je slišati od predstavnikov občinskih odborov in predsednikov svetov. Okrog sredstev se vrtili nič kotiko razgovorov, razpleta mnogo ugibanj in poraja mnogo predlogov.

V ljudskih odborih sodeluje vedno več ljudi, vzporedno s tem pa rastejo tudi želje in načrti, kaj bi bilo treba storiti za uspešnejše življenje posameznega kraja, občine. Te želje in načrti pa seveda niso v sorazmerju s proračunskimi sredstvi in s sredstvi skladov, s katerimi gospodarijo občinski odbori. Pri tem je mnogo različnih predlogov, kako naj bi občinski odbori dobili več denarja. Lani so si ponekod skušali pomagati tako, da so predpisali sorazmerno visok občinski prometni davek, to se pravi, posredno so uvedli dodatno obdavčitev potrošnika, ki je tak višji prometni davek plačeval s tem, da je to ali ono blago dražje kupoval. Za nekatere vrste blaga je tak prometni davek popolnoma primeren, v glavnem pa tak način zbiranja sredstev ne koristi izboljšanju življenjskega standarda.

Zdaj, ko občinski odbori pripravljajo proračune za letošnje leto, se utrinjajo različne misli glede zboljšanja občinskih materialnih pogojev. V glavnem se povsod strinjajo, da bi moralo občinskih odborov ostati za njihove potrebe več sredstev, ki jih ustvarijo podjetja na njihovem področju.

Proračunne za leto 1956 je uravnalo navodilo da proračunske vsote ne smejo biti višje,

kot so bile prejšnje leto. Isti princip velja tudi letos. Ta princip ne upošteva razvitosti kraja ali občine, saj je nič koliko primerov, da imajo občine s sorazmerno visokim narodnim dohodkom manj proračunskih sredstev, kot gospodarsko šibke občine. Tako ima n. pr. občina Domžale 62 milijonov proračunskih sredstev, ustvarja pa okoli 14 milijard din narodnega dohodka, a občina Kamnik s polovico manj narodnega dohodka ima 87 milijonov din proračunskih sredstev. Takih primerov pa bi našli v vsakem okraju več.

Gotovo je mnogo pomislekov proti predlogu, naj bi na proračun občine vplival njen narodni dohodek, toda prav gotovo bi eden izmed kriterijev pri določanju proračunskega okvira le morala biti gospodarska razvitost področja. Posledica sedanjega proračunskega sistema je, da občinski odbori niso kaj posebno zainteresirani širiti proizvodne naprave na svojem področju, ker se ta z njihovim naporom povečani narodni dohodek v občini ne pozna na sredstvih, s katerimi samostojno gospodarijo.

Potrebe in želje so prevelike, gospodarski pogoji nam ne omogočajo, da bi občinam materialna sredstva določali po njihovih potrebah. Toda gospodarska razvitost in tudi razvoj družbenega upravljanja nujno zahtevata objektivnejše principe, s katerimi bo moč priti od administrativnega načina k ekonomsko bolj utemeljenim zbiranjem sredstev za občinske odbore. G. G.

Sprememba lastnika

Egiptovska vlada je izdala štiri nove zakone, katerih cilj je »zgraditi družbene temelje ustave«. Zakone so objavili ob obilnici razglasitve nove egiptovske ustave. Najvažnejši med njimi se nanašajo na bodočnost tujih zavarovalnic. Njihove delnice naj bi prešle v roke domačega egiptovskega kapitala ali pa v sklad posebnega državnega organa, ki se bo ukvarjal z nadaljnjim razvijanjem proizvajalnih sil. Te ukrepe naj bi uveljavili v petih letih, izvedeni ustanove, ki so v rokah angleškega in francoskega kapitala, za katere veljajo že zdaj.

Londonški »Times« pravi o tem, da so ukrepi znamenje »ožjavnega položaja« egiptovskega gospodarstva. V Foreign Office pa hočejo »počakati in preveriti ta poročila, potem šele bodo izrekli svoje mnenje«. Francija je že napovedala odločno diplomatsko akcijo, ker je tudi najbolj prizadeta. Njeno imetje v bankah in zavarovalnicah znaša kakih 400 milijard din ali štirikrat več, kakor je znašal ves francoski kapital v bivši družbi Sueškega prekopa.

Ni dvoma, da so novi zakoni o tujih bankah in podjetjih ter o večjem državnem vplivu na narodno gospodarstvo izredno važni ukrepi. Pri njihovi presoji je treba upoštevati specifičnost dosežanega gospodarstva razvoja Egipta. Njegov začetek in potek je vedel povezan z obdobjem tuje okupacije. Dvajset let po okupaciji, v času po ponovnem angleškem vikorakanju v Sudan, je prišlo do velikih investicij tujega kapitala. Samo od leta 1900 do 1907 so ustanovili 160 družb s kapitalom 43 milijonov egiptovskih funtov. Vrednost vsega kapitala, ki je leta 1914 deloval v Egiptu, je znašala 10 milijonov funtov, in od tega je bilo 92 milijonov v tujih rokah. Položaj je ostal tudi pozneje podoben, čeprav je prišlo z ustanovitvijo banke Misr in Narodne banke do znatnejšega sodelovanja egiptovskega kapitala v domačem gospodarstvu.

Od 25 registriranih trgovskih bank v Egiptu samo dve nista v tujih rokah. Razen angleškega, francoskega, grškega in turškega kapitala so udeleženi tudi spretni levantski trgovci iz Sirije in Libanona. Nekaj podobnega je z zavarovalnicami, ki so v glavnem tudi v tujih rokah. Od 83 registriranih tujih zavarovalnic je 42 angle-

ških, 13 francoskih, domačih pa samo 8. Tuje zavarovalnice imajo v svojih rokah 60% zavarovalnih polic za primer smrti. Razen bank je imel tuji kapital v rokah tudi razne druge gospodarske panoge. Še pred nekaj leti je bil udeležen tudi v kmetijski proizvodnji. To je vsekakor vplivalo, da je bil Egipt malone izključno usmerjen na pridelovanje bombaža, tako da je dobilo njegovo gospodarstvo monokulturni značaj. Sloveče transakcije z »belim zlatom«, s katerimi so se v glavnem ukvarjale tuje družbe in posamezniki, so zadnja leta večkrat spravile egiptovsko gospodarstvo v hude krize.

Sele po znanih spremembah v Egiptu je zadnja leta tuji vpliv na gospodarski in politični razvoj mlade republike naglo padel. Nedavni napad Velike Britanije in Francije je pospešil konec preostalih pozicij nju-nega kapitala v Egiptu. To se je zgodilo v času, ko so na dnevnem redu tudi druga važna vprašanja, med njimi umik vseh izraelskih čet s Sinaj-skega polotoka in končna ureditev vprašanja Sueškega prekopa. V Kairu so prepričani, da je mož vse to urediti naenkrat, in vse kaže, da jim postopno, počasno obravnavanje preterih vprašanj ni po volji.

Z. P.

Demonstracije tudi v Seville

Barcelona, 18. jan. (AFP). Prebivalci Barcelone se naprej bojkotirajo tramvajski in avtobusni promet v mestu v protest proti zvišanju voznine. Kljub hudemu mrazu, ki je pritiskal včeraj v Barceloni, so avtobusi in tramvajevi vozili malone popolnoma prazni, tako kot že več dni. V mestu so delili letake, ki pozivajo prebivalce, naj si nadalje prizadevajo doseči znižanje sedanjih cen in sploh življenjskih stroškov, naj ne kupujejo dnevnikov, naj ne gredo v kino, gledališča in na nogometne tekme.

Tudi v Seville so danes nastale demonstracije, ki so se jih udeležile večje skupine študentov z univerze. Demonstracije so organizirali v protest proti zvišanju voznin na tramvajih. Policijski oddelki so streljali na demonstrante.

NASER O EGIPTSKIH GOSPODARSKIH UKREPIH

Gospodarska neodvisnost temelj politične neodvisnosti

Kairo, 18. jan. (Tanjug). Predsednik Naser je v razgovoru z dopisnikom atenskega časnika »Etnos« izjavil, da temeljito odnosi Egiptu z Vzhodom in Zahodom na načelu nevmesavanja. Poudaril je, da je Egipt proti internacionalizaciji Sueškega prekopa. Odnosi z Veliko Britanijo in Francijo bodo odvisni od tega,

kako bodo urejena sporna vprašanja s tema deželama. Glede odnosov z Izraelom je dejal, da o njih težko kaj pove, da pa utegnejo nastati novi incidenti, če se izraelske čete ne bodo umaknile z egiptovskega ozemlja. Izrazil je zaupanje v OZN.

O odnosih z vzhodnimi deželami je dejal, da je SZ »ves čas napada pomagala Egiptu in da ji je zato egiptovsko ljudstvo hvaležno«. V zvezi z Eisenhowerjevim načrtom za bližnji vzhod je Egipt zahteval od ZDA nekatera pojasnila. »V vsakem primeru,« je dejal Naser, »sem za Egipt in njegovo neodvisnost.« Kar se tiče ukrepov proti britanskim in francoskim bankam v Egiptu, je dejal, da so te banke po svoji volji vplivale na trgovino in gospodarstvo dežele. Politična neodvisnost pa pomeni tudi gospodarsko neodvisnost.

Egipt je vselej podpiral stalnišče ciprskega prebivalstva. »Ko bo dobil ciprski narod pravico do samoodločbe, bo lahko sam odločal o vojaških oporiščih Atlantske zveze na otoku. Soidim pa, da Ciprci ne bodo nikdar privolili v to, da bi ta oporišča uporabili proti nam.« Na koncu je Naser izrazil upanje, da bo na pomlad obiskal Grčijo.

V razgovoru z ameriškim novinarjem Diganyjem je Naser izjavil, da Egipt ne bo nikoli sprejel zahodnega načrta o zapolititvi praznine na Srednjem in Bližnjem vzhodu. Če sploh je ta praznina, jo bodo zapolnile arabske dežele. Egipt se zaveda čedalje ostrejšega boja med blokmi na področju Bližnjega vzhoda.

V zvezi s prekopom je Naser dejal, da je egiptovska vlada takoj zavrnila predlog ameriških petrolejskih družb, da bi najele prekop za 10 let in plačale milijardo dolarjev najemnine, ki bi jo uporabili za graditev Asuanskega jezusa.

Egiptski gospodarski krogi pravijo, da odlok o tujih bankah v Egiptu ne pomeni njihove nacionalizacije. Premoženja teh bank, zavarovalnih in trgovskih družb ne bo prevzela država. Zakon določa, da bodo akcije teh bank in družb kupili egiptovski državljani in bodo tako prešle v egiptovske roke. Presežek akcij, ki jih ne bi

prej dokončno sestavili osnutek o skupnem trgu. Predvsem so opozarjali na nevarnost in tveganje, ki bi ga prevzela Francija s tem, če bi odprla svoje meje cenejšim proizvodom iz Nemčije.

Pineau pa je rekel, da se ni treba bati napredka Zahodne Nemčije, češ da bi bila nevarnost za Francijo večja, če ne bi bilo sodelovanja, kakor pa bo v skupnem trgu. Potem je navedel politične razloge, ki govore v prid čimprejšnje sklenitve te gospodarske pogodbe.

Na današnji seji zbornice je govoril tudi voditelj radikalov Mendès-France, ki je kritiziral vladno politiko

kupil egiptovski državljani, pa bo odkupila novo ustanovljena državna uprava za gospodarstvo.

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Vrhunec boja za novo pot Poljske na osnovi »oktobrskega programa«

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Varšava, 18. jan. Volitve so pred vratmi. Zadnje dni so govorili kandidati vsak dan na več sestankih z volivci. Predsednik vlade Cyrankiewicz se že več dni mudi med volivci. Danes je zadnji dan, da volivci lahko še pregledajo volilne imenike. Doslej je storilo to 75% volivcev.

Mnogi delavski kolektivi so sklicali sestanke, na katerih so govorili o »programu oktobra«. Razne organizacije, med njimi tudi študentske in profsorske, so pozvale svoje člane, naj gredo voliti. V pozivih pravijo, naj volivci glasujejo za srečo svojih otrok, za svoje družine, za sploš-

no težnjo po neodvisni socialistični Poljski, v kateri bo veljala pravica.

Zadnje dni so kandidati volilno agitacijo izpopolnili z osebni-mi stiki z volivci. Partijske strojke so odšle med volivce in govorile z njimi. Varšavski komite ZDPP je pozval vse člane Partije, naj množično sodelujejo v agitaciji. Komite naroča partijskim agitatorjem, naj v petek in soboto obiščejo svoje sosede in znance in jih pozovejo na volička, kjer naj glasujejo za prve kandidate.

Casniki poročajo tudi o delovanju raznih reakcionarnih elementov. V vojvodstvu Lodzu so fašisti raztrgali plakate in pozivali volivce, naj ne gredo voliti. Pojavila so se tudi hitlerjanska gesla: »Hitler je ubijal komuniste in Žide, mi pa jih bomo iztrebili.«

Ljudje se seveda zanimajo, kakšen bo izid volitev. Uredništvo nekega mladinskega časnika se je obrnilo na 296 volivcev in od teh jih je 95% odgovorilo, da pojejo voliti. Za prve kandidate

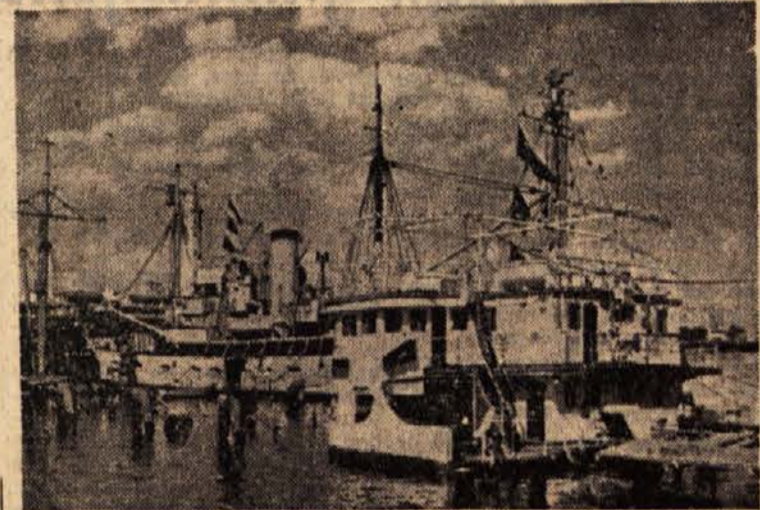
na listi bo glasovalo 54%. Za črtanje nekaterih kandidatov se jih je izreko 30%, neopredeljenih pa je 16%. Nekateri volivci so odgovorili, da ne bodo črtali kandidatov, ker so v oktobru podpirali Gomulko in ker se mu v januarju ne morejo izneveriti. Volivci, ki so odgovorili, da bodo črtali nekatere kandidate, bi lahko razdelili v dve skupini. Enim ne ustrežajo nekateri kandidati, drugi pa pravijo, da bodo glasovali samo za Gomulko, ostale kandidate pa črtali.

Ta anketa je sicer zajela znatno število volivcev, vendar pa je zanimiva, ker je v odgovorih izraženo mnenje, ki ga je slišati med volivci zelo pogosto. Odgovor na vprašanje, kakšno je razpoloženje poljskih volivcev bodo prinesle seveda nedeljske volitve. Na to vprašanje bo odgovorilo 18 milijonov volivcev.

V Krakovu, rojstnem mestu Cirankiewicza, je objavila poziv prebivalcem tudi jagelonska univerza. »Ministrskega predsednika J. Cirankiewicza,« je rečeno v njem, »na jagelonski univerzi zelo dobro poznajo kot družbenega delavca, ki je bil pred vojno voditelj levice in je bil v koncentracijskem taborišču.« V pozivu je govora tudi o Cirankiewiczovi vlogi v oktobrskih dnehi.

Vsi časniki v rednih in izrednih izdajah, poudarjajo, da je 20. januar potrdilo oktobra. Vsi pozivajo na volitve: »Tovariš, kaj si napravil za zmago Fronte narodne enotnosti?« — je napisano prek cele prve strani »Tribune Ludu«. Casnik objavlja na prvi strani tudi karikaturo, na kateri kaže delavec starokopitnemu starčku zemljevid Poljske, na katerem so vrisane tovarne, ko so jih zgradili po vojni. Starček pravi: »A jaz bom prečrtal partijske kandidate.« »Mar boš tudi tole prečrtal?« vpraša delavec, ki kaže na tovarne. Tudi katoliški dnevnik poziva volivce na prvi strani pod velikim naslovom: »Vse glasove za Fronto narodne enotnosti, za program Wladislava Gomulka.«

V velikem volilnem aparatu bo zaposlenih 100.000 ljudi. Volitve bodo trajale od šestih zjutraj do desetih zvečer. Vse tehnične priprave so končane. Volilne rezultate bodo pošiljali vojskomi komisijam, te pa z letali, avtobusi in drugimi prevoznimi sredstvi centralni državnim volilni komisiji v Varšavi. Volila, izid bodo, kakor domnevajo, znani v sredo zjutraj. D. Solajić

Tudi v bližini porušenega Ferdanskega mostu že dvigajo neko potopljeno ladjo z dna Sueškega prekopa

Spet težave

15 km vzhodno od El Ariša

Kairo, 18. jan. (Tanjug). Enote jugoslovanskega odreda v sestavi varnostnih sil OZN so nadalje prodirale po dveh prometnih zvezah, ki peljejo od El Ariša na vzhod proti demarkacijski črti. Enoti, ki so napredovale proti Abu Usejlu, so 15 km od El Ariša naletele na razdejano cesto. Inženirski zdaj odstranjujejo mine v javnih poslopih v El Arišu. Izraelska letala so se spet dvakrat pojavila nad jugoslovanskim taboriščem.

General Burns je bil včeraj v Jeruzalemu, kjer se je sestal z načelnikom generalnega štaba izraelske vojske generalom Darjanom in se z njim razgovoril o nadaljnjem umiku izraelskih čet z egiptovskega ozemlja. Danes popoldne se je vrnil v Ismailijo. Proučila sta tehnične strani popolnega umika izraelskih čet z egiptovskega ozemlja.

Po sestanku je general Burns izjavil, da se bodo izraelske čete umaknile s Sinajskega polotoka do prihodnjega torka, razen s področja okrog Serm el Sejka in ozkega zahodnega pasu. Na severu se bodo Izraelci umaknili na staro demarkacijsko črto med Egiptom in britansko Palestino, ki pušča »Gazo« zunaj egiptovskega ozemlja.

Madžarska oblasti so izgnale iz člene dopisnika agencije »Reuters« Sturaria Weyglerja in zahodnemške »Süddeutsche Zeitung« Raymonda Echsgerja. Znanje ministrstva pravi, da je bilo vedenje teh dveh novinarjev »za časa nemirov v Csepelu v nasprotju z novinarsko etiko«.

Z VSEH STRANI SVETA

MADŽARSKA UKREPI PROTI ZVEZI KNJIZEVNIKOV

Budimpešta, 18. jan. (Radio Budimpešta). Madžarsko notranje ministrstvo je začelo prepovedati delovanje Zveze madžarskih pisateljev. Ta ukrep so sprejeli na podlagi zakonske uredbe predsednika LR Madžarske o nadzorstvu nad delovanjem združenj z obrazložitvijo, da Zveza ni delovala v skladu z interesi LR Madžarske.

IZGNANA NOVINARJA

Budimpešta, 18. jan. (Radio Budimpešta). Madžarska oblasti so izgnale iz člene dopisnika agencije »Reuters« Sturaria Weyglerja in zahodnemške »Süddeutsche Zeitung« Raymonda Echsgerja. Znanje ministrstva pravi, da je bilo vedenje teh dveh novinarjev »za časa nemirov v Csepelu v nasprotju z novinarsko etiko«.

POGAJANJA O VRNITVI MADŽARSKIH BEGUNCEV

Duna, 18. jan. Tu se mudi madžarska komisija, ki se s pristojnimi avstrijskimi funkcionarji pogaja o repatriaciji madžarskih državljanih, ki so se bili zatekli v Avstrijo.

CIPER ANGLEŠKI LETALEC PRED SODIŠČEM

Nikostija, 18. jan. (AP). Letalskega oficirja Raymond Kenyona so obtožili s sabotaže, ker s svojim letalom ni hotel bombardirati objektov v Egiptu. Obtožnica pravi, da je v trenutku, ko mu je bil ukazal napadati polje, namerno poskodoval svoj reaktivni bombnik.

VELIKA BRITANIJA ZARADI NAPADA NA EGIPET

London, 18. jan. (Tanjug). Zaradi pomanjkanja petroleja so začeli v številnih tovarnah, zlasti v avtomobilski industriji, avarijati skrajni delovni čas ali odpuščati delavce. Konoc prejšnjega tedna so registrirali 190.000 delavcev, ki delajo samo po tri dni v tednu. Doslej so odpustili nad 11.000 delavcev. Izmed 10.000 delavcev Fordovih tovarn, ki delajo zdaj po tri dni v tednu, jih bodo v kratkem odpustili kakih 3000.

AVSTRALIJA POSOJLO OZN

Canberra, 18. jan. (Reuter). Avstralska federalna vlada bo dala OZN posojilo v znesku milijon dolarjev v konvertibilni valuti za stroške čiščenja Sueškega prekopa.

Jemenska pritožba v OZN

New York, 18. jan. (Reuter). V jemenski pritožbi Varnostnemu svetu spričo britanske agresije proti Jemenu je rečeno, da si jemenska vlada pridržuje pravico, do zahtev sklicanja Varnostnega sveta, da bi proučil to pritožbo.

Pomočnik državnega sekretarja v ameriškem zunanjem ministrstvu Rowntree je v razgovoru z jemenskim odpravnikom poslov v Washingtonu Ali Zabaranom izrazil prepričanje, da bo moč trenja med Veliko Britanijo in Jemenom zlahka urediti, da pa morata obe strani pokazati dobro voljo. Ali Zabaran je v tem razgovoru apeliral na ZDA, naj vplivajo na britansko vlado.

V Adenu so Angličje objavili, da so jemenske čete napadle neko trdnjavo blizu Bejhana v severnem delu Adenskega protektorata, okrog 95 km severno od Adena pa da so napadle kolono 30 britanskih vojaških vozil.

Optimizem in strah v mednarodnih prizadevanjih za razorožitev

Razgibana razprava o razorožitvi, ki smo jo te dni spremljali v političnem odboru Generalne skupščine OZN, je pravzaprav samo nadaljevanje dolgotrajnih razgovorov o tem ključnem mednarodnem vprašanju, saj je »razorožitev« na dnevnem redu skoraj tako dolgo, kolikor obstaja OZN. Razprava se je vlekla iz leta v leto brez kakršnega koli napredka in že pojem za počasnost in jalovost je postal primer za to, da neka stvar »napreduje« tako kot razorožitveni razgovori.

Seveda je treba takoj dodati, da je bila ta »neskončna razprava« v nadaljevanjih nazoren odsev splošnega mednarodnega položaja, ki se po letu 1945 stopnjeval od razdora med nekdanjimi zavezniki do odkritega medsebojnega »hladnega obračunavanja«, ki se je izrodilo tudi v oboroženem spopadu, kakor je bil to primer na Koreji. Čim glasnije in strupene so postajale medsebojne obtožbe, tem bolj je kopensko upanje, da bi »veliki« lahko našli kako kompromisno rešitev. Naprosno »oboroževalna tekma« je dosegla razsežnosti, ki so se zdale še pred desetimi leti utopiščne. Vrh tega pa se je pojavil nov činitelj, ki je »zrevolucioniral«, da se tako izrazimo, vse prejšnje, lahko bi rekli »klasične« predstave, o oborožitvi: uranovna bomba, kasneje vodikova, tako imenovano atomsko taktično orožje in da-

ne bodo izdelali »zanesljivega načrta — za nadzorstvo in preprečitev uporabe tega najnovejšega orožja«.

Dne 24. januarja 1946 je Generalna skupščina OZN ustanovila komisijo za jedrsko energijo, vendar njeno delo ni rodilo začetnih rezultatov. Razlog je bil v tem, ker se ZDA niso hotele odreči svojih prednosti v jedrski. Rusi pa v klasični oborožitvi. Tako so sovjetski delegati terjali takojšnjo prepoved jedrskega orožja in uničenja atomskih zalog, medtem ko so bile ZDA mnenja, da bi morala biti prepoved atomskega orožja šele zadnje dejanje splošne razorožitve. Mogoče je tudi reči, da je prvi del teh razgovorov potekal v znamenju tako imenovane ameriške »pax atomica« (od leta 1945 do 1949), ko so imele ZDA absolutno premoč v jedrski oborožitvi, medtem ko je bila SZ močnejša v klasični, oziroma konvencionalni.

Boris Kraigher sprejel predstavnike organizacij telesne kulture

V četrtek je predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher sprejel predstavnike organizacij telesne kulture v Sloveniji (predsednika »Partizana« Slovenije Mitjo Ribičiča, predsednika Sportne zveze Slovenije Leopolda Kreseta, podpredsednika SZS Staneta Lavriča in direktorja Višje šole za telesno vzgojo Draga Stepišnika). V dvournem razgovoru so predstavniki organizacij telesne kulture seznanili tovariša Kraigherja o problemih in težavah telesne kulture, o I. slovenskem festivalu telesne kulture in o problemih Višje šole za telesno vzgojo. Tovariš Kraigher je izjavil, da se strinja s politiko telesnovzgojne in športne organizacije in dejal, da bo treba probleme teh organizacij reševati vzporedno z reševanjem problema našega družbenega standarda. Tovariš Kraigher se je tudi strinjal z zamisljo in načrtom za I. slovenski festival telesne kulture, ki naj bi bil manifestacija mladinske telesnovzgojne dejavnosti v naši republikli. O podružljenju objektov telesne kulture predsednik Izvršnega sveta LRS meni, da je že možnost, da prevzamejo občine te objekte na svojem področju v upravljanje. O svetih za telesno kulturo pri občinah in okrajih se je tovariš Kraigher pozitivno izrazil, ker so neposredna vez med organizacijami telesne kulture in oblastnimi organi. O šoli za Višjo telesno vzgojo je tovariš Kraigher dejal, da je treba poiskati pravilno pot, da bodo o njenem problemu razpravljali tudi v skupščini.

DRUGA TEKMA POLJSKIH HOKEJISTOV V LJUBLJANI

TOKRAT VEČ GOLOV

»Ljubljana« — »Krynica« 3:10 (0:4, 3:4, 0:2)

Ljubljana, 18. jan. — V drugi tekmi, ki se je začela nocoj ob 19.30 med ljubljanskimi in poljskimi hokejisti, so bili spet uspešni gostje, ki so zmagali z rezultatom 10:3 (4:0, 4:3, 2:0).

Državno prvenstvo le v Beogradu

Pred dnevi smo poročali, da je Srbska zveza za hokej na ledu odločila, da organizacijo državnega prvenstva, česa da držališe Tašmajdan nima dovolj sredstev za njegovo izvedbo. Za organizacijo prvenstva so se potem ponudile »Jesenice«. Tudi ta klub ne razpolaga z zadovoljivimi sredstvi, vendar je računal na pomoč in sprejel ponudbo Zveze za drsanje in hokej Jugoslavije, za kar se mu je ta zahvaljuje v komunikaciji, ki ga je izdala večeraj. V tem komunikaciji pa je med drugim tudi rečeno, da je Srbska zveza za hokej medtem privolila v organizacijo, česa da je držališe Tašmajdan pripravljeno kriti morebitno izgubo.

Glede na to, da je bilo državno prvenstvo na Jesenicah že lani, je Zveza za hokej Jugoslavije sklenila, da bo letošnje državno prvenstvo v Beogradu pod pogoji, ki jih je sprejela izredna skupščina v Zagrebu, kot je rečeno v komunikaciji. Zveza za drsanje in hokej Jugoslavije je na svoji redni seji soglasno obsodila ravnanje Srbske zveze za drsanje in hokej in obenem, kot je rečeno, javno dala hokejskemu klubu »Jesenice« za njegovo razumevanje in pomoč vse priznanje.

Krynica : »Ljubljana« 7:2

Ljubljana, 18. jan. — V prvi tekmi gostovanja po Sloveniji so poljski hokejisti iz Krynice sinoči premagali »Ljubljano« s 7:2 (3:1, 4:0, 0:1). Pred 2000 gledalci sta sodila Gorje in Erzen. Prvi nastop poljskih hokejistov v Ljubljani je bilo prijetno doživetje. Igrali so zelo hitro in neprestano napadali vrata domačinov. Kaj kmalu je bilo videti, da v vsem prekašajo Ljubljancane. Le ti so tokrat zaigrali zelo borbeno in imeli več priložnosti, da bi dosegli boljši rezultat. Vendar pa jim je uspelo doseči le dva gola, ki sta jih dosegla Čuček v prvi in Jemec v zadnji tretjini.

Ameriški hokejisti v Evropi

Neko izbrano moštvo ameriških hokejistov-amaterjev, ki je v veliko prednostjo premagalo vse svoje nasprotnike, je sedaj na poti v Evropo, kjer bo gostovalo tudi v februarju. Ameriški hokejisti bodo igrali v Švici, Nemčiji, Švedski, CSR, Norveški, Finski, Franciji in Angliji.

Nezazelena darila

Avstralski olimpijski komite je opomnil trikratno zmagovalko na olimpijskih igrah v Melbournu Betty Catberth, naj ne sprejema daril, ker bo sicer prisiljen, da ji odvzame vse tri zlate medalje. Gre za zelo skromna darila nekoga avstralskega športnega lista in tovarne radijskih aparatov.

TIŠCIEM
SAMEGA SEBE

Organizacija Friendovih je dovršeno delovala. Selena je tudi najnovejše novice že vsem sporočila.

— Nečak Benny? Ali misliš na onega na Harvardski univerzi, ki je zdaj menda v Indiji zaradi svojih botaničnih študijev?

— Prav tega! — je zbrano in premišljeno odgovorila.

Samemu sebi nisem verjel. Ujel sem jo v zanko tako zlahka, kakor ne bi tega nikoli pričakoval.

— Selena ti ni vsega natanko povedala, — sem dejal.

— Ne razumem te.

— Selena je imenovala Yalovo univerzo in je govorila o vremenoslovcu, ki študira na Kitajskem. Ji boš morala svetovati, da ne daje več pojasnil, ki si jih je težko zapomniti.

— Saj te nič ne razumem. Kaj je Benny na Kitajskem? Mogoče. Saj se nisem nikoli dosti brigala zanj. To je družina tvoje očeta in razen njega ne poznam žive duše. Selena ve te reči bolje od mene.

— Dvomim. Ti si mnogo bolj sposobna. In bajko o starki v pretekli noči bi ti boljše sestavila.

ZENSKA ATLETIKA LRS V LETU 1956

Rahlo nazadovanje

niso mogli preprečiti uspehi posameznic

V minuli sezoni so imele slovenske atletinje precej uspehov. Med največje je šteti osvojitve državne prvenstva ženske ekipe Odred, tretje mesto Kladivarja iz Celja kot tudi to, da so slovenske atletinje zastopale Jugoslavijo na XVI. olimpijskih igrah v Melbournu.

Ce pa tudi tokrat uporabimo analizo s povprečkom desetorice najboljših atletin, dobimo povsem drugačno sliko. Kajti ko izračunamo povprečne disciplin, ki so po navadi na sporedu tekmovali, vidimo, da so v štirih disciplinah boljše, v eni enaki, v petih pa slabše.

To je precej žalostno dejstvo, če se spomnimo, da so bili povprečni na koncu 1956 boljše kot poprej in da smo zato v letu 1956 pričakovali večji napredek. Za nazadovanje v nekaterih disciplinah je več vzrokov. Predvsem skoraj vsi slovenski klubi zastopajo žensko atletiko. To zastopavanje sicer ni toliko kot v drugih republikah. Razen tega pa naši atletski kolektivi niso uspeli razširiti atletike med žensko mladino in tako ustvariti zaledje, ki bi zagotovilo stalen napredek. Seveda pa, če pogledamo tudi gmojne pogoje, ob katerih delajo naše atletske organizacije, vidimo, da o kakem načrtnem in sistematičnem delu za sedaj sploh ni moč govoriti.

Atletika je kot večina drugih športnih panog deficitarna in se vzdržuje z minimalnimi subvencijami športnih forumov in s pomočjo raznih podjetij. Ta druga vrsta dotacij sestavlja večji del proračuna. Vprašujemo se, ali so naši atletski klubi s tako nestalnimi gmojnimi pogoji sploh sposobni, da omogočijo naši mladini redno vadbo in ukvarjanje z atletskim športom?

Moja govornica o ženski mladini, moram omeniti, da je mimo tekmovalne vadbe treba posvetiti več pozornosti tudi zdravstvenim in drugim pogojem. Vodstva naših atletskih kolektivov, v katerih ni mnogo atletskih amaterskih delavcev, niso mogla zadovoljivo rešiti tega vprašanja, ker niso imela potrebne pogoje za sodobni, zdrav trening. To je eden od važnih problemov, za katerimi se morajo pozanimati vsi, s katerimi vzgojo pri občinah in katerih rešitev ne bi zahtevala posebno velikih gmojnih izdatkov. Morda smo se nekoliko oddaljili od naše teme, vendar pa upamo, da bo teh nekaj vrstic izvalo odgovor.

Odgovor na vprašanje, zakaj se naša ženska atletika ne razvija v širino. Pogledajmo sedaj, kakšen je položaj ženske atletike v Sloveniji, ki je v minuli sezoni prišla na vrh v naši državi.

SPRINT SLABSI KOT 1955. LETA

V vseh disciplinah sprinta (60, 100 in 200 m) smo zabeležili slabše rezultate kot leta 1955. Edina svetla točka na kratkih proгах je novi rekord Olga Sikovec v teku na 60 m — 7,6. Padeč povprečja v vseh disciplinah gre na račun slabše forme nekaterih vrhunskih tekmovalk (Stamejšič, Knez, Bajželj), po drugi strani pa mlade atletinje niso toliko napredovale, da bi izpolnile to vrzel. Ne bomo pretiravali, če rečemo, da letos v teh disciplinah ne bo posebnih sprememb. Kaže, da bodo nekatere vrhunške tekmovalke opustile tekmovalje, ustrežajoče kvalitete pa ni nikjer. Vsekakor je treba poiskati novih talentov.

800 m IN 800 m Z OVIRAMI — NOVI REKORDI

Nepričakovano rivaliteta, ki je nastala s prehodom Knezove na 800 m s Celjanko Slamnikovo, je prispevala k znanemu izboljšanju državnega rekorda v tej disciplini. Naši reprezentantki sta večkrat pomekali mejo državnega in republiškega rekorda navzdol. Njuni dvoboji so bili zelo zanimivi in prava slabičica za ljubitelje atletike. Menimo, da Slamnikova in Knezova ne bosta zadovoljni z rezultati v minuli sezoni in da jih bosta v prihodnji sezoni še popravili. Dasi ravno se Stamejšičeva ni pripravljala kot prejšnja leta, je vendar s novim republiškim rekordom v teku na 800 m rezultatom 4:5 ogrožila vodstvo državni rekorderki Milki Babovič. Od ostalih slovenskih zapreških kot tudi od tekačic na 800 m, posebno od mladih, lahko v novi sezoni pričakujemo napredek.

SKOKI — STAGNACIJA

Čeprav so nekatere znane atletinje v skoku v višino dosegle slabe rezultate, je vendar povpreček desetorice isti kot v prejšnji sezoni. Nepričakovano je prva na lestevici članica TVD Partizan iz Novega mesta Kožar s 146 cm, medtem ko je Sonja Sima po nekaj letih vladanja v tej disciplini šele druga s 144 cm.

Na lestevici tekmovalk v skoku v daljino ni večerjale tekmovalki, ki so v minulih letih imele glavo boga v tej disciplini. Zato je tudi povpreček v tej disciplini padeč. Za obe disciplini bi v sezoni 1957 pričakovali napredek.

Tekma mladih hokejskih reprezentanc Avstrije in Jugoslavije

Drevi na Jesenicah, jutri v Ljubljani

Drevi ob 19.30 na Jesenicah in jutri ob 10. bo v Ljubljani tekma dveh mladih reprezentanc Jugoslavije in Avstrije pod imenom Slovenija - Koroška. V obeh mestih vlada za tekmo veliko zanimanje in je pričakovati velik obisk.

Zvezni kapetan Luce Žitnik je sestavil reprezentanco, ki naj bi v njej igrali naslednji igralci: Dušanovič in Krstonošič (vratarja), Mijuškovič, David, Brun in Kristan (branilci), Brelič, Krajič, Stanimirovič, Čebulj, Klinar, Tisler, Pogorelec, Čuček, Prosenec (napadalec).

Kot je videti, so le poslednji igralci člani »Ljubljane«, vsi ostali pa so člani hokejskih klubov »Jesenice« in »Partizana«. Zvezni kapetan meni, da nekateri mlajši nadarjeni igralci zaenkrat v tej sezoni še ne bodo mogli zamenjati starejših. V naši mladi reprezentanci so torej vigrane vrste Partizana, »Jesenice« in »Ljubljane«, ki se jih bo dalo nedvomno uspešno menjavati.

rekli, da je malo zanimanja zanj, da se jima mlade atletinje težko posvetijo, ker zahtevata precej treninga in je napredek v njih počasen.

METI — REKORDNI REZULTATI IN POVPREČKI

V metanjih smo precej napredovali. V vseh treh disciplinah so bili postavljene novi republiški rekordi, v kroglu in disku pa tudi državni. V metanju krogle je popravljen republiški rekord za več kot 70 cm, v kopju več kot 2 m, v disku pa več kot 3 m. Mimo tega so v vseh disciplinah povprečki boljše kot kdaj koli prej.

Napoved je nekaj besed o rekordih. Slovenske atletinje so postavile v minuli sezoni štiri državne rekorde: 60 m, 800 m, disk in krogla. To so seveda hkrati tudi republiški rekordi. Razen tega so popravljene republiški rekordi v teku na 800 m z ovirami in metanju kopja, na 100 m pa je bil slovenski rekord izenačen.

S tem člankom končujemo našo analizo o jugoslovanski in slovenski atletiki v minuli sezoni. Skušali smo napraviti kar najbolj popolno sliko naše atletike brez običajnega težišča na dogodkih, ki so posredno in neposredno vplivali tisoče ljubiteljev tega športa. Morda je prav zato ta slika točnejša in poučnejša. Nismo dali komentarja borbi, rekordov in zmag, toda o tem je bilo dovolj govora med sezono.

D. Petrovič

PREGLED ZENSKA ATLETIKE LRS

disciplina	najboljši rezultati			povpreček desetorice		
	1956	1955	1954	1956	1955	1954
60 m	7,6	7,7	7,9	8,06	8,01	8,05
100 m	12,5	12,3	12,6	12,98	12,84	13,02
200 m	25,6	25,3	26,3	26,95	26,94	27,80
800 m	2:13,7	2:16,5	2:22,5	2:31,8	2:32,4	2:35,3
80 m ovire	11,5	11,6	12,6	13,20	12,89	13,37
višina	146	152	152	141,2	141,2	141,1
daljina	561	568	542	498	506	495
krogla	15,04	14,34	12,99	11,83	11,63	11,25
disk	47,86	44,55	43,24	37,60	35,60	35,16
kopje	42,76	40,72	38,45	34,36	33,08	32,53

POKALNI ŠAHOVSKI TURNIR »SLOVENIJA ŠPORTA«

Na vrhu nič novega

Minuli torek in četrtek so odigrali v šahovskem domu v Ljubljani VI. in VII. kolo pokalnega šahovskega turnirja »Slovenija športa«. Doseženi so bili tudi rezultati:

VI. kolo: Puc — Drakler remi, Šiška — Kržišnik remi, Vavpetič — Štupica 4 (1), Lorbec — inž. Vidmar remi, Bajec — Trampuž remi, Partij J. Tomšič — Milnar in N. Tomšič — Kočvar sta bili odloženi.

VII. kolo: Kočvar — Puc 0:1, Milnar — N. Tomšič remi, Vidmar — J. Tomšič 1:0, Kržišnik — Bajec remi, Drakler — Šiška 1:0, Partij Štupica — Lorbec in Trampuž — Vavpetič sta bili odloženi.

Mednarodni šahovski turnir v Bewerijku

Bewerijk, 18. jan. — Na mednarodnem šahovskem turnirju v Bewerijku je v VII. kolu Matanovič premagal Španjarda v 38. potezi po dokaj ostri borbi. Ostali rezultati so naslednji: Španjard — Van Sheltinga prekinitveno v nejasnem položaju, Donner — O'Kelly remi v 22. potezi, Bink — Kramer remi v 22. potezi. Na čelu tabele je Matanovič s 5,5, sledi Stahlberg 4 (1), Donner in Kramer 4, Plink, Toran in O'Kelly 3,5, Van Sheltinga 2,5 (1), Španjard in Bink 2.

Zaključene so bile tudi prekinitvene partije iz prejšnjih kol s temile izidki: Bajec — Kočvar remi, Kočvar — Vavpetič 1:0, Puc — Kržišnik 1:0, Štupica — Kržišnik remi.

Na vrhu lestvice je še vedno inž. Vidmar s 5,5 točka, sledi Puc 5, Štupica 4 (1), Drakler 4, N. Tomšič in Kočvar 3,5 (1), J. Tomšič 3 (1), Šiška in Bajec po 3 itd.

Na vzporednem turnirju II. kategorije vodi še nadalje Bolha s 5,5 točkami pred Kržišnikom, Ramšnikom, Popadičem 3 itd.

Brzojavke

● PEKING, 18. jan. (Reuters) Kitajska košarkarska zveza brzojavno sporoča, da se strinja s predlogom Košarkarske zveze Jugoslavije, po katerem naj bi jugoslovanska moška in ženska košarkarska reprezentanca gostovali na Kitajskem v marcu. Stevilno tekem in kraji, kjer bodo igrali, bodo Kitajci sporočili pisмено.

● BEograd, 18. jan. Sestanek upravnega odbora Nogometne zveze Jugoslavije bo v Beogradu od 2. do 10. februarja. Sestanek Zvezne uprave Partizana Jugoslavije pa bo 8. februarja v Zagrebu.

● SIDNEY, 18. jan. — Avstralski plavalec Rose, ki je pred dnevi postavil nova svetovna rekorda, je na 220 yrdov dosegel le 2:06,8, kar ustreza 2:06,3 na 200 m.

● BILBAO, 18. jan. Atletico Bilbao je na tekmovalju za pokal evropskih nogometnih prvakov premagal Manchester United s 5:3 (3:0).

● LISBONA, 18. jan. (AP). Nogometna reprezentanca Portugalske je igrala z reprezentanco Severne Irske neodločeno 1:1 v prvi kvalifikacijski nogometni tekmi za svetovno prvenstvo.

Olimpijski zmagovalci proti nacionalnim himnam

Chris Brasher, olimpijski zmagovalce v teku čez ovire na 3000 metrov v Melbournu je novinarjem izjavil, da po njegovem mnenju igranje nacionalnih himen v počastitev zmagovalcev ne ustreza duhu olimpijskih iger. Po njegovem mnenju igranje nacionalnih himen ni pomen te velike športne manifestacije. Brasher pravi, da bi bilo bolje, če bi igrali olimpijsko himno ali pa da bi zmagovalce pozdravili v zvoki fanfar. Zanimivo je, da so na evropskem atletskem prvenstvu 1954. leta v Bernu opustili nacionalne himne v počastitev zmagovalca, da pa je večina športnih funkcionarjev, ter zlasti francoski in nemški tisk to odločno kritizirali.

Prav dobro sem se počutil sedaj, ko sem se iznebil vsega, kar me je tiščalo v prsih. In nič nisem pomislil na posledice.

— Kakšna starka? — je vprašala.

— Nič se ne pretvarjaj, da tega ne veš. Selena je ponoči namenoma vstala in odšla, da ti to pove.

— Gordy, vse mi pove! Ali pa bom znorela.

— Precej časa bova prihranila, če boš razumela tole: Selena ni uspelo, da bi me prevarela in prepričala, da starke ni, ki mi je ukradla odišavljeni robec iz žepa. Selena, Murney, Kraft in ti ste me zdaj kar preplavljali z izmišljotinami. Toda jaz vse vem in tega ne bom več prenašal.

— Dragi, hvala bogu, da si se odločil in začel jasno govoriti. Ne moreš si misliti, kako sem ti hvaležna za to iskrenost. A zdaj mi povej: v čem si bil doslej prevaran?

— Ne vem natančno.

Nisem ji hotel praviti o smrti gospoda Frienda. To bi bilo vse preveč nevarno.

— Prevarali ste me na primer s starko, — sem dejal, — me prepričevali, da sem samo sanjal o njej.

Zdaj bo omedlela, — sem pomislil, toda gospa Friend je bila videti mirna kakor zlepa ne.

— Ali je Selena to rekla? Čudno! Na vsak način je stara ženska v hiši in ne razumem, zakaj ji jo je tvoja žena hotela prikriti. Nemara, da se ne bi vznemirjal. Tako slab si še ...

— Ali lahko končno zvem, kdo je?

— Tvoja babica vendar, dragi Gordy! Moja mati. Pri nas živi, odkar smo prišli v Kalifornijo. Zelo stara je in prav nobeno strašilo. Gospa Friendova je bila videti ganjena.

— Seveda, Gordy. Le na misel mi ni prišlo, da bi to želel. Zmeraj te je imela zelo rada, a ti nikoli nisi maral zanj. Tvoj obisk bi ji pripravil veliko veselje in tudi meni.

— Ali bi jo lahko takoj videl?

— Gordy, ti si zlat! — se je gospa Friendova nasmehnila in odložila pletenje. Vstala je in me premaknila. Ko me je vozila po hodniku, me je vprašala:

— Je-li to ves tvoj sum?

— Da, — sem se ji zlagal.

Ustavila sva se pred zaprtimi vrati. Gospa Friend je dvakrat obzirno potrkala nanje. Opijemal sem se državev na stolu in sem trepetal.

— Jaz sem, draga mama, — je rekla gospa Friend s kar najaljšim glasom, še preden so se vrata odprla.

— A, ti si, Marta — je od znotraj odgovoril droben, pikav glas. — Kar vstopi!

Vstopila sva v veliko sobo, obloženo s sivim in motnovijoličastim damastom. Pri oknu je sedela zelo stara žena, odeta v volneno ruto. Nič se ni okrenila, ko je čula, da sva prišla. Prišel sem jo skrbno motriti. Nobenega dvoma ni bilo. Njen obraz je bil prav tisti, ki sem ga videl minulo noč, ko se je nagnil nadna.

— Mama, presenečenje zate!

— Kaj praviš? — se je oglasila babica in se ozrla.

Trenutek je bil žalosten. Starkine oči so se ozrle vame in gube, ki so ji grbančile kožo okoli ust, so se razlezle v širok nasmeh.

— Gordy, Gordy, moj mali! Si prišel k svoji stari babici? — je rekla in mi izprožila obe uveleni roki.

DNEVNE NOVICE

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA NUJNE PRIMERE
1. Zdravstveni dom Center od 13. do 19. januarja: dr. Papis Hubert, tel. 20-180, 23-061, dr. Zargi Rado, tel. 21-353, nočna dežurna od 21-7, nedeljska od 7-21.

KONCERTI

V ponedeljek, 21. t. m. koncert za rumeni abnoma. Solist Boris Campa, dirigent Bogo Leskovic. Spored - Beethoven, Ibrt, Srebotnjak, Strauss.

GLEDALISCA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA
Sobota, 19. januarja ob 20: Kref: »Krajski komedijanti«. Abnoma red A.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA
Sobota, 19. jan. lekarna »Mejles, Meljska cesta 2.
Nedelja, 20. jan. lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

KINO

PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Krogla čaka s tednikom.
UDARNIK: Ameriški barvni film: »Pekel pod ničlo« s posebnim tednikom.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sobota, 19. jan. ob 19: Shakespear: »Ukročena trmoglavka«. Izven.
Nedelja, 20. jan. ob 19: Grimm-Skufca: »Janko in Metka«. Izven.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ
Nedelja, 20. januarja ob 19.30: Molière: »Tartuffe«, gostovanje v Goriscnici.

IZ MURSKÉ SOBOTE

»PARK«: Italijanski film »Oprosti mi«. Predstava ob 20. V glavni vlogi Raf Vallone, Antonella Luadi in Tamara Less.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE
Sobota, 19. januarja ob 20. Shakespear: »Macbeth«. Red sobota.
Nedelja, 20. januarja ob 19.30. Shakespear: »Macbeth«. Red nedelja.

IZ NOVEGA MESTA

KINO
»KRKA«: ameriški film »Na spaški mejici«. V glavni vlogi John Wayne.

VESTI IZ TRBOVELJ

Revirsko akademsko društvo Trbovlje obvešča, da je gostovanje Akademije za igralsko umetnost iz Ljubljane s Shakespearovim »Kakor vam drago« in Molièrovim »Sganarelle« zaradi obolnosti v ansamblu preloženo od nedelje, 20. januarja, na soboto, 26. januarja 1957. Vstopnice, prodane za predstavi v nedeljo, veljajo za soboto, 26. januarja.

IZ ZALČA

Ameriški barvni film »Mirni človek«. Predstava ob 19.30. V glavni vlogi John Wayne, Maureen O'Hara in Victor Mc Laglen.

PUTNIK SLOVENIJA

Poslovalnica v Ljubljani prireja v nedeljo, 20. januarja ENODNEVNI AVTOBUSNI IZLET na smučišča pri ZAPLANI nad Vrhniko in na Polzevo. Izletniki se v prodaji v poslovalnici PUTNIKA SLOVENIJA v Ljubljani do 12. ure.

PUTNIK SLOVENIJA

Program izletov in potovanj v prvem polletju 1957. Zanimiv in pester program bo zadovoljil tudi vaše želje v letnem letu. Prepričajte se in zahtevajte program izletov in potovanj v najbolj poslovalnici PUTNIK SLOVENIJA.

»Avtobusni promet« - Celje vzpostavlja novo avtobusno progo Celje-Mozirje - Gornji grad - Ljubljana ob delavskih po naslednjem voznem redu:

Table with 3 columns: Odhod, Prihod, and other details for bus routes.

S to avtobusno zvezo smo ugodili dolgoletni želji prebivalstva Mozirja in Nazarija ter zlasti tudi krajev v Zadravju. Potniki imajo po prihodu v Ljubljano v času od 15 do 3.00 ure avtobusne zveze proti Gorenjski, proti Kopru in Piranu, Gorici, Idriji in Novemu mestu. Pričetek obratovanja 19. januarja 1957.

Pravni oddelek pravno-ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani objavlja, da bo danes, v soboto, dne 19. januarja 1957 ob 10. uri v zbornici dvorani univerze, Trg Revolucije 11, javno branil doktorsko disertacijo z naslovom: »Kriminalna politika in njene tendence v socialistični družbi« kandidat Ljubo Bavcon, strokovni sodelavec na pravnem oddelku v Ljubljani.

Higiensko-epidemiološka sekcija Slovenskega zdravniškega društva ima svoj letni občni zbor v ponedeljek, 21. januarja 1957 v prostorih Centralnega higienskega zavoda, Trubarjeva cesta 2.

»FLEX« je najboljšo sredstvo za čiščenje madežev. To ve vsak otrok. Zahteva »FLEX«, kjer kupuješ mlioi!

»TEINT BELL« je edinstveno kozmetično sredstvo. Bredeh gres na ples, v gledališče ali v družbo, napravi si kozmetično masko »TEINT BELL«.

Vsem sorodnikom in znanecm sporočamo, da nas je v 80. letu starosti zapustil naš dragi oče

Jože Ferlah-Hlade iz Pristavice na Dolenjskem.

Pogreb pokojnika bo v nedeljo, 20. januarja ob 10. uri iz hiše žalosti, na pokopališče v Sentvid na Dolenjskem.

Zalujoči: sinovi, hčere, sestra, svaki, svakinje in vnuki.

ZAHVALA

Ob hudi nepozabni izgubi naše ljubljene hčerke in sestre

CILKE RUPAR

se najlepše zahvaljujemo zdravniškemu osebju in sestram Ginekološke klinike za njih trud. Nadalje se najlepše zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob strani v tem težkem času in vsem, ki ste jo spremili in položili številne vence in cvetje na njen prerani grob. Iskreno se zahvaljujem kolektivni Tovarne verig Lesce in za ganljive poslovilne besede tovarišu Ivanu Gašperinu.

Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala.

ZALUJOČI

UPRAVNI ODBOR TOVARNE

»PLAMEN« - KROPA

razpisuje mesto

šefa

gospodarsko-računskega sektorja

POGOJI: Fakultetna izobrazba ali srednja ekonomska šola in večletna praksa na vodilnem mestu v knjigovodstvu kot samostojni računovodja.

Plača po tarifnem pravilniku z dodatno plačo po sistemu premiranja.

Družinsko ali samsko stanovanje zagotovljeno v novi stanovanjski hiši.

Ponudbe z opisom dosedanjega dela in strokovne izobrazbe pošljite na upravo podjetja.

146

LIST IZDAJA IN TISKA CASOPISNO ZALOŽNIŠKO PODJETJE »Ljudska pravica«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6, telefon 39-181 - Notranjepolitična

rubrika Nazorjeva ulice 10/11 telefon 21-887 - Uprava Kopitarjeva ulica 2, telefon 39-181 - Telefon za naročnike 31-030 in oglase 31-358 - Telefonske poslovalnice na Titovi cesti 22-322 - Mesečna naročnina 250 din. za tulinu 500 din - Tekoči račun 60 KB-6-Z 1293 - Poštni predal 42 - Poštnina plačana v gotovini - Rokopisov ne vračamo

RADIO LJUBLJANA

za soboto, 19. januarja 1957.
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 22.55.

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) - vmes ob 6.30-6.40 Reklame in obvestila - 7.10 Zabavni zvoki. vmes ob 7.20-7.25 Naš jedilnik - 8.00 Zaključek oddaje - 11.00 Igra harmonikarski zbor »Kajuh« p. v. Janeza Kuharja - 11.15 Dober dan, otroci! (Manica Komanova pripoveduje) - 11.30 Domače napeve izvajajo mariborski ansambli - 12.00 Opoidanski koncertni spored - 12.30 Kmečka univerza - ing. Lojze Kač: Vpliv obdelovanja tal na pridelek hmelja - 13.40 Zabavne melodije - 13.15 Igra ansambel Srečko Dražil - 13.30 Od arije do arije - 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike - 14.36 Zelell ste - poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Novi filmi - 16.00 Glasbene uganke - 17.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu - 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku - 18.00 Okno v svet: Kaj se dogaja v Jermeniji - 18.15 Umetne pesmi poje ženski vokalni kvartet - 18.30 Jezikovni pogovori - 18.45 Igra Ljubljanski plesni sekstet, poje Nino Robić - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame - 20.00 Veseli večer - 21.00 Zabavna in plesna glasba - 22.15 Oddaja za naše izselence - na valu 327.1 m - 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba - 23.00-24.00 Oddaja za tulinu, na valu 327.1 m (prenos iz Zagreba)

II. PROGRAM

12.30 Iz komorne glasbe - 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 13.10 Za staro in mlado (spored zabavne glasbe) - 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila - 14.30 Mali orkestralni koncert - 15.00-15.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved - 22.15-24.00 Plesna glasba.

KINO »KOMUNA«

Cinemascope film

»CARMEN JONES«

Predstave ob 15, 17, 19 in 21 V glavni vlogi Dorothy Dandridge in Hary Belafonte. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje. Film je na sporedu samo še do nedelje.

KINO »UNION«: Ital. barvni film »Dekle z reko«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Sofia Loren.

Ob 22 premiera francoskega filma »Marjana moje mladosti«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavnih vlogah Pierre Vaneek in Marianne Hold. Prodaja vstopnic samo od 14 naprej.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8 predvaja ameriški barvni film »Lilic«. Predstavi vsak dan ob 10 in 15. Danes zadnjikrat!

KINO »VIČ«: premiera francoskega filma »Marjana moje mladosti«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavnih vlogah Marianne Hold in Pierre Vaneek. Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »LITOSTROJ«: ameriški barvni film »Beau Brummell«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Stewart Granger, Elizabeth Taylor. Prodaja vstopnic ure pred začetkom prve predstave.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

DANES BOMO PELI

V glavnih vlogah David Wayne in Anne Bancroft. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Na podlagi 85. člena statuta občine Dobrovo razpisuje Komisija za volitve in imenovanja občinskega ljudskega odbora Dobrovo

NATEČAJ

za naslednja delovna mesta

šefa odseka za finance

Pogoji: Popolna srednja šola in strokovni izpit iz finančne stroke

šefa odseka za splošne zadeve

Pogoji: Popolna srednja šola in strokovni izpit

referenta za skrbništvo in varstvo mater in otrok

Pogoji: Popolna srednja šola

referenta za zdravstvo, splošno in invalidsko varstvo

Pogoji: Popolna srednja šola

referenta za kmetijstvo

Pogoji: Popolna srednja šola

dva strojepisca

Pogoji: Dveletna administrativna šola

Pismene prošnje s kratkim življenjepisom in predpisano takso pošljite na OBČINSKI LJUDSKI ODBOR DOBROVO - GORIŠKA BRDA.

149 a

RAZPIS

Avtoremontno podjetje »Avtoobnova«

LJUBLJANA-BEZIGRAD 11

razpisuje naslednja delovna mesta za:

GLAVNEGA RAČUNOVODJO

z odgovarjajočo šolsko izobrazbo in večletno prakso. Nastop službe po dogovoru.

EKONOMSKO-PLANSKEGA REFERENTA

z odgovarjajočo šolsko izobrazbo in večletno prakso. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Zaželeno je poznavanje posebnosti avtoremontne dejavnosti.

Za obe delovni mesti je treba dostaviti pismene ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja. Zahteva se neoporečnost.

MEZDNEGA KNJIGOVODJO-(KINJO)

Nastop službe takoj.

SAMOSTOJNEGA LIČARJA

(lahko tudi prlučen)

151

Oglase

ZA VSE IZDAJE »BORBE«

SPREJEMAJO

PODRUŽNICE IN UPRAVA

»LJUDSKA PRAVICA«

VESTI IZ KRANJA

PRESEKOVNO GLEDALIŠČE
Nedelja, 20. januarja ob 18: Linhart: »Veseli dan ali Matiček se ženil«. Izven in za podeželje.

3 BLEDA

Ameriški barvni film »Trobente opoldne«. Predstavi ob 17 in 20. V glavni vlogi Ray Milland, Helena Carter, Hugh Marlowe in Forrest Tucker.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah od 18. do 25. januarja ima dr. Alojz Jenko, Cesta Bratislava in enotnosti.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Nedelja, 20. januarja ob 14.30: Roussin: »Otroci prihajajo«.
ob 19.30: Roussin: »Otroci prihajajo«.

KINO

»RADIO«: premiera ruskega barvnega filma »Pedagoška poema«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVZ«: ameriški film »Na razpotju«. Predstavi ob 18 in 20.

ZIROVNIKA: jugoslov. film »Zadnji tirs«. Predstava ob 19.30.

DOVJE: ameriški barvni film »Kliči M. za umor«. Predstava ob 19.

KOROŠKA BELA: ruski barvni film »Pedagoška poema«. Predstava ob 19.

IZ DOMZLA

Ameriški film »Kraljica Kristina«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Greta Garbo in John Gilbert.

TOVARNA PISALNIH STROJEV V LJUBLJANI

obvešča, da se je v celoti preselila v nove obratne prostore

Vse cenjene stranke obveščamo, naj se v bodoče obračajo na naslov:

TOVARNA PISALNIH STROJEV

LJUBLJANA - SAVLJE 18 a

TELEFON 382-255

145

Kmetijska zadruga

Trbovlje

razpisuje

delovno mesto

KNJIGOVODJE

Nastop službe takoj oziroma po dogovoru. - Pogoji: praksa in znanje v knjigovodstvu.

Pismene ponudbe pošljite na

KZ TRBOVLJE

144

De-De

TOALETNO MILO

OSTRINICINA IN DEZODORIRA

145

CINERAMA *filmski sistem bodočnosti?*

Marsikateri gledalec je bil po premieri ameriškega filma »Carmen Jones« zelo razočaran. Razlog za to seveda ni temperamentna Dorothy Dandridge, ki je upodobila črno Carmen, niti temnopolti Harry Belafonte, ki igra njegovega nesrečnega ljubimca, marveč reklama, da je film posnet v cinemascope tehniki. Ljudje so zaradi nepoučenosti pričakovali, da bodo videli plastično sliko. Namen našega sestavka je, da seznanimo bralca z edinim sistemom tridimenzionalnega filma, če ne upoštevamo tako imenovanega sistema »Todd-AO«, ki smo o njem že pisali v poročilu o filmu »V osemdesetih dneh okoli sveta«.

Pred drugo svetovno vojno smo pri nas gledali filme 3D, pri katerih je bil dosežen vtis plastičnosti. Velika hiba tega sistema so bili visoki stroški in polarizacijski naočniki, ki so gledalca močno utrujali. Vendar je bil to doslej edini popolni tridimenzionalni film, kajti tako cinerama kot »Toddov sistem« sta psevdoplastična. Pri obeh ima gledalec le vtis tretje dimenzije. Le-ta pa je s stereofoničnim zvokom še pojačan. Vendar gre pri obeh sistemih tako rekoč za spretno prevaro.

Pri snemanju po sistemu cinerame uporabljata snemalca kar tri kamere hkrati: leva snema desno tretjino slike, desna levo tretjino, srednja, oziroma tretja kamera pa srednjo tretjino. Vse tri kamere snemajo istočasno, se pravi, da so sinhronizirane. Zvok snema posebej četrta kamera; ta ima šest mikrofонов, ki ustrezajo šestim različnim zvočnim kanalom.

Za predvajanje filmov, posnetih v tem sistemu, potrebujemo seveda tri projekcijske aparature in posebno napravo za reprodukcijo zvoka. Kino dvorana mora imeti potemtakem tri kabine za predvajanje: iz desne kabine projicirajo levi del slike na filmskem platnu, iz leve desni in iz srednje vmesni del. V srednji kabini je razen tega še naprava za reprodukcijo zvoka, ki ima šest zvočnih kanalov. Tudi projektorji delajo sinhrono.

Filmsko platno je dolgo 26, široko pa 9 metrov ter je močno usločeno.

Plastičnost slike je, kot smo že omenili, samo dozdnevna. Sočasna projekcija filma skozi tri projektorje, katerih vidni kot je 146 stopinj, ustvarja vtis plastičnosti.

Tudi filmski trak se razlikuje od navadnega. Vsaka slika ima namesto prejšnjih štirih kar šest parov luknjic.

Cinerama je zelo drag sistem in se menda prav zaradi tega še ni uveljavil tako, kot so pričakovali njegovi iznajditelji. Doslej so posneli samo en film v tem sistemu: »To je Cinerama«. Pravzaprav je to le vrsta prizorov, ki zgovorno kažejo prednosti cinerame. Z gotovostjo lahko trdimo, da se ta sistem še ne bo tako kmalu uveljavil. Vprašanje je, ali mu bo sploh uspelo izriniti navadni, barvni in cinemascope film.

Fernandel v humoristični kriminalki »Fuga na klarinet«.

NOVI OBRAZI v Hollywoodu

Stara hollywoodska garda odhaja v pokoj, umira ali pa se seli v evropske ateljeje. Tako Frederic March ne snema več, Humphrey Bogart je umrl, a Tyrona Power, Leslie Caron, Merle Oberon in Ava Gardner že več časa živijo v Evropi in se zdi, da ne mislijo na povratek.

Po drugi strani pa produkcija filmov v Ameriki navzlic televiziji čedalje bolj narašča, kar pomeni, da postaja pomanjkanje igralcev čedalje bolj občutno. Igralski posredniki in agenti imajo polne roke dela. Mlada dekleta in fantje čakajo v dolgih vrstah pred njihovimi pisarnami, da jih »odkrijejo«. Filmska mrzlica je zajela Ameriko.

Toda le malokateremu se nasmehne sreča, kajti pot do uspeha je pri filmu dvakrat težja kot v katerem koli poklicu. Danes naj seznanimo bralca z novimi obra-

zi, ki jim v Hollywoodu prerokujejo sijajno bodočnost.

Natalia Wood je postala znana kar čez noč, ko je dobila »Oscarja« za najboljšo stransko vlogo. Ob tej priložnosti jo je neki novinar vprašal: »Vaš oče dela pri filmskem podjetju Warner, ali ne?« — »Da.« — »Se pravi, da ste z njegovo pomočjo prišli k filmu?« — »Ne, pač pa narobe: on je z mojo pomočjo prišel k filmu...«

Natalia je presenečenemu novinarju razložila odgovor takole: »Nastopam že od četrtega leta. Prvo vlogo sem dobila leta 1944, ko je v našem mestecu neki filmski režiser iskal deklico, ki bi

Fred kratkim so začeli snemati v Sheppertonu film po Georga Bernarda Shawa »Sveti Ivan«. Pod vodstvom režiserja Otta Premingerja nastopa v naslovni vlogi Jean Seberg, ki jo kaže naš posnetek

IZREDNA DELOVNA VNEMA

Filmski režiser Cecil de Mille je nedavno praznoval 75-letnico. Čeprav je torej dosegel že lepo starost, se še ne namerava posloviti od dela. Zdjaj snema film »Deset zapovedi«, torej 70. film v svoji 43-letni filmski karieri. Ko bo ta film dokončan, namerava De Mille delati kar dvojce filmov hkrati, kar dokazuje izredno delovno vnemo 75-letnega filmskega režiserja.

znala prepričljivo jokati. Dve leti pozneje sem dobila podobno »jokavo« vlogo v filmu »Jutri pomeni za vedno« z Orsonom Wellesom v glavni vlogi. Starši so spoznali mojo igralsko nadarjenost; preselili smo se v okolico Hollywooda. Oče je dobil kot tehnik službo v nekem ateljeju, jaz pa sem od časa do časa nastopila v kakšni manjši vlogi. Moji najbolj znani filmi so: »Upornik brez vzroka«, »Gore v plamenih« in »Krik v noči«. Seveda so bile to le stranske vloge. Zdjaj mi obljubljaljo glavno vlogo. Sicer pa so to za sedaj samo še obljube...«

Grant Williams je po narodnosti Anglež, celo rodil se je v Glasgowu in govori angleščino brez ameriškega prizvoka. V utopičnem filmu »Človek, ki se zmanjšuje« so mu dali producenti priložnost, da pokaže, kaj zna. Premiera filma bo prihodnji mesec. Dotlej bomo morali počakati, Grant pa tudi.

Betty Lou Kelm ima osemnajst let in pa dolgoročno pogodbo s podjetjem »20 Century Fox« v žepu. Glede prve prednosti si ne more lastiti nobenih zaslug, toda pogodbo si je priborila s trdim delom na igralski akademiji. Čeprav nekateri trdijo, da se mora zanjo zahvaliti svoji sveži lepoti. Prvič so jo opazili v filmu »Divja leta«, kjer je nastopila v malo pomembni vlogi. Njena kreacija v filmu »Mladoletni upornik« je bila že bolj zahtevna. Uspela je in vrata filmskih ateljev so se ji odprla na stežaj...«

Susan Strasberg je debutirala v filmu »Piknik«, ki so ga posneli po istoimenskem gledališkem delu ameriškega dramatika Ingea. Njena sreča je v tem, da jo priporočata najboljši igralski posrednik v Hollywoodu. Ta ji je zagotovil v prihodnjih letih osem vlog v filmih, ki jih bodo režirali najboljši ameriški režiserji od Elle Kazana do Freda Zinnemana.

Tony Perkins se lahko pohvali, da se o njem mnogo govori in piše. V filmih »Priateljsko pričevanje« in »Osamljeni človek« je potrdil govoric: igral je iskreno, pristno in — to predvsem — učinkovito. Zaradi teh kvalitet so ga izbrali za soigralca Sophie Loren, ki bo v kratkem debutirala v Hollywoodu.

Po vrnitvi iz Hollywooda se je znani igralec Jean Pierre Aumont spet pokazal na odskih gledališčih Comedie »Amfitrionu 38«, znanem delu die na Elizejskih poljanah v Jeana Giraudoux. Njegova soigralka bo Françoise Cristophe.

Predigra k Oscarju: Nagrada ameriške kritike

Ze 22 let podeljujejo ameriški filmski kritiki približno dva meseca pred svečano razdelitvijo Oscarja svojo tradicionalno nagrado za najboljši domači in tuji film ter za najboljšo moško in žensko vlogo. Leto je žirija ameriških filmskih kritikov, ki je prejšnja leta razglasila rezultate vedno šele ob koncu januarja, nekoliko pohlata in tako so bili nagradenci za leto 1956 znani že prve dni januarja.

Za film leta so proglasili Toddov sistem »V osemdesetih dneh okoli sveta«, posnet po posebnem sistemu, ki ga imenujejo Todd AO.

Kirk Douglas je dobil naslov najboljšega igralca v minulem letu za vlogo slikarja Vincenta van Gogha v filmu »Sla po življenju«. Za najboljšo igralko so proglasili Ingrid Bergmanovo za vlogo pustolovke v filmu režiserja Anatola Litvaka »Anastazija«. Režiser leta je John Huston s svojim filmom »Moby Dick«.

Za najboljši neameriški film so proglasili italijanski film režiserja Fellinija »Ulice«, ki ga bomo v kratkem videli tudi pri nas. Režiser Fellini pa je prejel še eno tolažilno nagrado za svoj film »I Vitelloni«. Tolažilne nagrade so prejeli še Clairviti »Veliki manevri« ter japonska filma »Samuraje in »Sijajna sedmorka«.

Filmski DROBIŽ

Carol Morris, »Miss Univerzum« za leto 1957, in znani James Cagney sta glavna igralca v filmu »Človek s tisoč obrazov«. To je biografija pred kratkim umrlega švedskega nemega filma Chanaya, ki je bil znan po tem, da je mogel spreminjati svoj obraz, kakor da je iz gumija.

Nemški igralec Adrian Hoven bo v filmu »Na strelah Pariza« debutiral v francoskih ateljejih. Zgodba pripoveduje o mladem Nemcu, ki študira v Parizu klasično glasbo. Po naključju pade v družbo navdušenih pristajev jazza in se sam posveti zabavni glasbi. Njegova soigralca bosta Dany Robin in Daniel Gelin.

Marlon Brando ima grdo navado, da kar naprej vlači po ustih žvečilni gumi. Tako je že pokvaril marsikateri prizor, za katerega ni bil predviden žvečilni gumi kot rekvizit. Posebni služabnik skrbi zato, da Marlon Brando med snemanjem ne žveči.

»Fuga za klarinet« je naslov najnovejšega Fernandelovega filma, v katerem nastopa tudi lutka, Fernandelov dvojnik. Zgodba razpieta kriminalno temo, ki je seveda obrnjena na komično plat. Film režira Julien Duvivier, v glavni vlogi pa nastopa tudi Bernard Blier.

Mitzi Gaynor in Donald O'Connor sta glavna igralca, peslca in pevca v glasbeni komediji »Vse je mialjivo«.

Malone vsi člani številne družine Schell so se posvetili igralski umetnosti. Najbolj znana je gotovo Maria Schell, junakinja filma »Poslednji most«. Njen oče Herman Karl Schell je znan avstrijski dramatik, a njena mati Margarethe Schell pa je bila pred leti gledališka igralka v Münchenu. Mlajša sestra Edith Nordberg Schell nastopa v mestnem gledališču v Düsseldorfu, mlajši brat Karl Schell je pred kratkim ustanovil lastno podjetje za snemanje dokumentarnih filmov v Braziliji, najstarejši Maksimiljan Schell pa se z uspehom uveljavlja v nemškem filmu. Družina se zbere samo za Novo leto.

V ateljejih »Mos-filma« nameravajo do konca leta dokončati kar enajst igranih filmov. Za predvajanje po »normalnem sistemu« in po cinemascope tehniki dokončuje režiser Cigan film »Frolorg«, ki je posvečen revolucijskim dogodkom leta 1905. Znani režiser Rom pa dokončuje barvni film »Srce spet bije«. Film prikazuje boj za človeško življenje. Režiserka Vera Strojeva, ki je zlasti znana po filmu »Boris Godunov« — ta film je lani zastopal Sovjetsko zvezo na festivalu v Benetkah — pa snema »Poljuško polje«, filmeško zgodbo o življenju vasi.

Te dni je bila v enem izmed Münchenskih gledališč premiera Carla Zuckmayerja odrskega dela »Katharina Knie«, ki v njem nastopata Hans Albers kot stari Knie in Sonja Schönher kot njegova hči Katharina. Glasbo je napisal Miša Spoljansky.

Zinneman posnema Rossellinija

Ves svetovni tisk je že veliko poročal o filmu »Starec in morjec«, ki ga je znani režiser Fred Zinneman nedavno snemal po istoimenskem Hemingwayevem romanu. Ker so zadnje čase poročila o tem filmu precej potihnila, smo že mislili, da je Zinneman snemanje končal in da je torej film v montaži in sinhronizaciji. Kar na lepem in povsem nepričakovano pa je prišla iz Amerike vest, da se je Zinneman odločil za nekaj podobnega kot nedavno Rossellini. Zaradi nesporazuma s producentom in igralci (torej s

Spencerjem Tracyjem, ker je ta poleg dečka edini igralec) je Zinneman skoraj tik pred koncem snemanja odstopil od svoje naloge ter kljub vsem prigovorom in ponudbam ni hotel ponovno sestati z režiserski stol. Zato bo preostali del filma režiral doslej neznan režiser James Havens.

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGEL
MILAN MAVER

208 Zasiševanja so bila kruta, nečloveška, toda Blisk ni ničesar priznal, nikogar ni izdal. Po štirinajstih dneh brezuspenege zasiševanja so ga prepeljali v nove zapore, v mladinsko skupno celico. Tam je moral prestopiti še eno preizkušnjo, ki je čakala vsakega novince. Medtem ko so ga zaporniki izpraševali, kdo in od kod je, sta dva najstarejša jetnika neopazno odšla na stranišče.

209 Nenadoma so se vrata v celico hrupno odprla. »Mirno!« je zavpil starešina sobe in strumno raportiral: »Gospod komisar, v celici petnajst jetnikov, imamo enega novince!« Prišleca sta ošabno stopala po celici, potem je eden izmed njih potegnil iz žepa listek. »Kdo izmed vas je Blisk?« — »Jaz.« — »No, stopi sem, vi drugi tja v kot!« Zavela sta ga zasiševati, naglo v križnem ognju.

210 »Kdo so bili tvoji pajdaši? Priznaj! S kom si bil povezan? Govori, sicer...!« Deset minut sta ga obdelovala, potem sta zadovoljna sporočila jetnikom, da je »fant naš in v redu«. Blisk je zasijal: »Torej vidva nista komisarja?« Fantje so se zasmejali: »Z vsakim novincem napravimo tako, da nam policija ne bi poslala izdajalcev. Sami ga zaslišimo in tako hitro izvemo, kakšen ptiček je.«

Umril je Dupont

Tudi lani je med filmarji kosila smrt. Najprej je zgodaj pomladi umrl najboljši angleški kaskarterni igralec Robert Newton, kmalu za njim pa Louis Calherne. Zadnje dni minulega leta pa je smrt pobrala še tretjo pomembno osebnost — hollywoodskega režiserja Duponta, ki je umrl v starosti šestdeset let.

Dupont je bil eden največjih režiserjev nemega filma in je s svojimi deli pomagal nemški kinematografiji v dvajsetih in tridesetih letih do svetovne veljave. Z njegovim imenom so neločljivo povezana nepozabna dela iz dobe nemega in začetka zvočnega filma. Leta 1925 je režiral slovit film »Varietec«, s katerim je pripeljal enega najbolj pomembnih deležev pri oblikovanju psihološkega filma. Kot angleško-nemška koprodukcija je nastal leta 1929 film »Atlantik«, ki je prikazoval potop Titanica. Ta film smatrajo še danes za najboljšega med vsemi, ki so jih posneli na to temo.